

Nuotraukoje Seimo vicepirmininkas Česlovas Juršėnas, Europarlamentaras, Atkuriamojo Seimo pirmininkas atstatant Lietuvos nepriklausomybę prof. Vytautas Landsbergis ir Seimo pirmininkas Artūras Paulauskas gegužės 15 d. minint Steigiamojo Seimo 85-ąsias metines Alberto Goštauto gatvėje. Priešais Seimo rūmus pasodinta ažuolų alėja XX a. Seimo pirmininkams.

Linos Žilytės nuotr.

LIETUVOS GYVENTOJAI MOKOMI PASINAUDOTI ES TEIKIAMOMIS GALIMYBĖMIS

Vilnius, gegužės 19 d. (ELTA). Lietuvoje prasidėjo Europos Komisijos organizuojama interaktyvi kompanija - informacinis turas, kurio metu gyventojai mokomi išnaudoti visas Europos Sąjungos piliečiams teikiamas galimybes.

Informacinį turą, kuris per dešimt dienų aplankys 30 Lietuvos miestų, Seime pristatė Europos reikalų komiteto pirmininko pavaduotojas Petras Auštrevičius, EK Generalinio direktorato teisingumui ir vidaus reikalams atstovas Jean-Jacques Nuss bei EK atstovybės Lietuvoje vadovas Michael Graham.

"EK atlikta apklausa paro-

dė, kad tik nedaugelis ES šalių gyventojų žino esą ES piliečiai, o dar mažesnis procentas apklaustųjų žino savo pilietinės teisės", - pristatydamas informacinį turą sakė EK Generalinio direktorato teisingumui ir vidaus reikalams atstovas.

Pasak jo, kampanijos tikslas - padėti Lietuvos piliečiams suvokti, kad Europa ištis yra jų namai, o ES pilietybė - ne vien skambūs žodžiai, bet ir užtikrintos teisės. ES pilietybė visų šalių narių piliečiams suteikia teisę laisvai judėti ir gyventi ES teritorijoje, teisę kreiptis ir gauti atsakymą iš bet kurios ES institucijos savo gimtąja kalba, lygias teises į

valstybinę tarnybą visose Bendrijos šalyse bei dar daugelį kitų.

Informacinės kampanijos metu po Lietuvos miestus važinės "infomobiliai" su komandomis, kurias sudarys teisės, politikos mokslų ir tarptautinių santykių studentai. Akcijos metu vyks gyventojų apklausa-viktorina apie ES piliečių teises. Aktyviausi dalyviai bus apdovanoti lankstinukais, suvenyrais informacine medžiaga. Tikimasi, kad kampanijoje dalyvaus apie 20 tūkst. Lietuvos gyventojų. Lietuvoje startavęs tarptautinis informacinis turas vėliau persikels į kaimyninę Latviją ir Estiją.

tyrimą dėl šimtų protestuotojų nužudymo Uzbekijoje. "Tai, kad tokios žudynės įvyko, verčia tarptautinę bendruomenę rimtai susirūpinti", - sakė J. Straw BBC radijui. Pasak jo, humanitarinės pagalbos agentūros, diplomatai ir žiniasklaida neturėtų būti varžomi ir "nedelsiant" privalo būti įleisti į Andižano miestą, kuriame įvyko šis smurto protrūkis.

Trisdešimt šeši užsienio diplomatai iš įvairių šalių, tarp jų - JAV, Prancūzijos ir Rusijos, atvyko į Uzbekistano rytuose esantį Andižano miestą, tačiau pačių žudynių vietos nepamatė. Mieste buvo gausu saugumo pajėgų narių, o visuose keliuose, buvo uždraustas transporto ir pėsčiųjų eismas.

Delfi

GRANATA GRUZIJOJE KĖLĖ PAVOJŲ PREZIDENTO GYVYBEI

Tbilisyje netoli tos vietos, kur susirinkusiai miniai kalbą sakė JAV prezidentas George W.Bush, rasta granata buvo su sprogiąja medžiaga ir kėlė pavojų jo gyvybei, sakė vienas FTB agentas, kurio žodžiai prieštarauja ankstesniems pranešimams.

"Granatos metimas prie pakyls, nuo kurios Laisvės aikštėje gegužės 10 dieną kalbas sakė JAV ir Gruzijos prezidentai, sukėlė rimtą pavojų abiejų prezidentų gyvybei," - žurnalistams sakė JAV ambasados Tbilisyje teisės atašė Bryan Paarmann, kuris taip pat atstovauja FTB. "Kaip parodė kvalifikuotas patikrinimas, ši rankinė granata, atrodo, yra užtaisytas užtaisas, kuris pradžiai nesuveikė" dėl techninių priežasčių, sakė jis per spaudos konferenciją Gruzijos vidaus reikalų ministerijoje. FTB, JAV Slaptosios tarnybos ir diplomatinio saugumo tarnybos tyrėjai kartu su Gruzijos teisėsaugos parei-

gūnais toliau aiškinasi minimo incidento aplinkybes, sakė B. Paarmann.

Granata buvo rasta netoli pakyls, ant kurios stovėjo G.W.Bush ir Gruzijos prezidentas Michail Saakašvili sveikindami daugiataukstantinę susirinkusiųjų minią.

Pirmoji apie granatą pranešė Jungtinių Valstijų slaptoji tarnyba, atsakinga už prezidentų apsaugą. Pasak atstovo, Gruzijos valdžia informavo slaptąją tarnybą, kad pakyls, ant kurios stovėjo G.W.Bush, link buvo mesta granata.

Kiek vėliau Gruzijos pareigūnai patikslino, kad granata nebuvo mesta, o tiesiog "rasta" ant žemės prie tribūnos. Jie taip pat nurodė, kad granata buvo nekovinės būklės ir pavojaus nekėlė. Tačiau Vašingtonas neliko patenkintas šiuo gruzinų pateiktu paaiškinimu ir panorą sužinoti "visą tiesą" apie incidentą, sakė vienas amerikiečių pareigūnas.

Delfi

LABIAUSIAI NUKENTĖJO LATVIJA

Maskva, gegužės 16 d. (ELTA). Jeigu Rusija pripažintų Baltijos šalių okupacijos faktą, jos galėtų reikalauti materialinės kompensacijos tarptautiniuose teismuose. Tai spaudos konferencijoje pareiškė Rusijos Mokslų akademijos tarptautinių ekonominių ir politinių tyrimų instituto NVS ir Baltijos šalių centro vadovas Leonid Vardomskij.

Pasak L. Vardomskij, dėl santykių su Rusija blogėjimo iš visų Baltijos šalių labiausiai nukentėjo Latvija. Bet, eksperto manymu, Latvijos valdžia ketina "sumažinti rusakalbių skaičių, grąžindama

juos į istorinę tėvynę". Taip rusakalbių gyventojų ir latvių santykis pasiektų jei ne Lietuvos, tai bent jau Estijos lygį. Eksperto duomenimis, Lietuvoje rusakalbiai gyventojai sudaro 8 procentus piliečių, Estijoje - 30 procentų, Latvijoje - 40 procentų.

"Jeigu rusakalbiai liktų šalyje ir gautų piliečių statusą, tai Latvijoje atsirastų naujų partijų ir pasikeistų šalies kursas", - pareiškė L. Vardomskij. Pasak eksperto, "jeigu joms pavyktų gauti iš Rusijos bent 10 milijardų eurų, tai išspręstų daugelį problemų šiose valstybėse".

BALTARUSIJA IŠSIUNČIA LENKIJOS DIPLOMATĄ

Minskas, gegužės 19 d. (ELTA). Baltarusija nurodė vienam Lenkijos diplomatui išvykti iš šalies, prieš tai apkaltinusi Varšuvą, kad naudodamasi lenkų mažuma šalyje ji kursto visuomenės sukilimą prieš prezidento Aleksandr Lukašenko vyriausybę.

Lenkijos užsienio reikalų ministerijos pareigūnas patvirtino, kad pirmasis sekretorius Marek Bucko turės išvykti iš Baltarusijos, nors A.Lukašenko vyriausybė kol kas dar nekommentavo diplomato išprašymo iš šalies. Autoritarinis Bal-

tarusijos prezidentas, nuolat susilaukiantis JAV ir ES kritikos dėl demokratinio procesų suvaržymo šalyje, kaltina Vakarų, kad šie bando jį nuversti finansuodami masines protesto akcijas, kokios vyko kitose buvusiose Sovietų Sąjungos respublikose - Ukrainoje ir Gruzijoje.

Praėjusią savaitę Baltarusija anuliavo didžiausios lenkų tautinę mažumą šalyje vienijančios draugijos vadovų rinkimų rezultatus ir pareikalavo sugrąžinti buvusią, A.Lukašenko palankią, vadovybę.

ŽINIOS IŠ VILNIAUS

Seimo nariams Jonui Ramonui ir Aldonai Balsienei, kurie prieš duodami priesaiką neatsisakė anksčiau turėtų pareigų, pavyko išsaugoti savo mandatus. Seimas pritarė šią problemą tyrusios laikinosios komisijos išvadoms, kuriose nesiūloma Seimui atimti mandatus iš parlamentarų Jono Ramono ir Aldonos Balsienės. Už tokias komisijos pirmininko Broniaus Paužos pateiktas išvadas ketvirtadienį balsavo 66 Seimo nariai, 5 buvo prieš, susilaikė 26. Išvadose sakoma, kad Konstitucinio Teismo 2004 m. liepos 1 d. nutarime ir 2005 m. vasario 10 d. sprendime išaiškinta, kad Seimo nariui nedraudžiama būti nariu ir eiti pareigas profesinėje sąjungoje, kitoje asociacijoje atsižvelgiant į nustatytus apribojimus. “Vertinant šiuo aspektu, nenustatyta, kad Aldona Balsienė, kaip Seimo narė atstovaudama Lietuvos profesinei sąjungai “Solidarumas”, pažeidė numatytus apribojimus bei Seimo nario statusą”, - pažymima Seimo komisijos išvadose. Komisija taip pat nustatė, kad Seimo narys J. Ramonas pasinaudojo Darbo kodekso nuostatomis, leidžiančiomis atleisti nuo darbo ir išeiti tikslinių atostogų Seimo nario pareigoms atlikti.

Seimo opozicinės Tėvynės sąjungos frakcijos narys Edmundas Pupinis sakė, kad tokia praktika yra ydinga ir parlamentariai turėtų laikytis Konstitucijos nuostatų. Komisijos pirmininkas B. Pauža pabrėžė būtinybę sutvarkyti teisinę bazę, ir tuomet “tokių blogų pavyzdžių nebus”. *ELTA* primena, kad Žemės ūkio rūmų pirmininkas J. Ramonas, pernai tapęs Seimo nariu, ne iškart užleido šios organizacijos vadovo postą. Remdamasis Darbo kodeksu, jis išėjo ketverių metų tikslinių atostogų valstybinėms ar visuomeninėms pareigoms atlikti. Iškilus abejonėms, kad neat-sisakydamas ankstesnių pareigų parlamentaras pažeidė Konstituciją, šių metų vasarį J. Ramonas įteikė atsistatydinimo pareiškimą iš ŽŪR pirmininko posto.

Seimo Liberalų demokratų frakcijos narė A. Balsienė taip pat buvo išleista tikslinių atostogų, o iš “Solidarumo” prezidentės pareigų atleista tik šių metų vasarį. Dar viena, kovo 24 dieną sudaryta laikinoji Seimo komisija, tyrusi J. Ramono ir A. Balsienės įgaliojimų peripetijas, darbą baigė.

Keleivių pervežimu užsiimančios vežėjai privalės užtikrinti, kad jų tarptautiniais maršrutais į Lietuvą vykstantys keleiviai turėtų tvarkingus kelionės dokumentus. Transporto veiklos pagrindų įstatymo pataisas Seimas priėmė nepaisydamas Lietuvos vežėjų prieštaravimų. Už pataisas, atitinkančias Europos Sąjungos reikalavimus, balsavo 48 Seimo nariai, prieš - 13, susilaikė 28. Lietuvos vežėjai tikino, kad vairuotojai neturi reikiamos kvalifikacijos įvertinti įvairių šalių pasų legalumą, be to, autobuso sustojimo vietose jie neturi laiko nuosekliai apžiūrai. Įstatymui pritarė Teisės ir teisėtvarkos komitetas, tačiau papildomi Ekonomikos, Europos reikalų, Nacionalinio saugumo ir gynybos, Užsienio reikalų komitetai pagrindiniam komitetui siūlė įstatymo projektą grąžinti tobulinti.

Baudžiamajame kodekse numatyti baudžiamąją atsakomybę už seksualinių paslaugų reklamą ir paiešką siūlo Seimo Liberalų demokratų frakcijos narys Algimantas Matulevičius. Jo Seimo posėdžių sekretoriatoje registruotame Baudžiamojo kodekso papildymo projekte siūloma tą, “kas viešai siūlė savo ar kito asmens teikiamas seksualines paslaugas ar vykdė viešą seksualinių paslaugų paiešką”, bausti bauda arba areštu, arba laisvės atėmimu iki vienerių metų. “Projektu siekiama kriminalizuoti seksualinių paslaugų viešą siūlymą ir paiešką. Nors prostitucija Lietuvoje nėra legalizuota, seksualinių paslaugų reklama atvira ar užslėpta forma, taip pat tokių paslaugų paieška per žiniasklaidos priemones yra labai paplitę”, - teigia kodekso pataisą inicijavęs parlamentaras A. Matulevičius. Jo nuomone, taip daromas neigiamas poveikis šeimos ir visuomenės dorovei bei normaliam vaiko vystymuisi, kartu suformuojamas prostitucijos legalumo įspūdis. A. Matulevičius įsitikinęs, kad vieši seksualinių paslaugų už atlygį pasiūlymai yra viena svarbiausių prostitucijos paplitimo priežasčių. Jo nuomone, baustini ir dviprasmiški seksualinės veiklos pasiūlymai kaip viena svarbiausių prostitucijos paplitimo priežasčių.

A. Matulevičiaus duomenimis, kai kurių Europos valstybių įstatymai specialiai numato baudžiamąją atsakomybę už seksualinių paslaugų reklamą. Anot jo, tokia atsakomybė nustatoma ir tokiose šalyse, kur prostitucija yra legali, nors tam tikru būdu ribojama (pavyzdžiui, Jungtinėje Karalystėje, Norvegijoje), ir tokiose šalyse, kur prostitucija draudžiama (pavyzdžiui, Airijoje). Kai kuriose šalyse (pavyzdžiui, Vokietijoje) už seksualinių paslaugų reklamą gali būti taikoma administracinė atsakomybė.

Seimo Naujosios sąjungos frakcija paprašė Etikos ir procedūrų komisijos įvertinti Darbo partijos frakcijos narės Vilmos Martinkaitienės elgesį. Socialliberalus papiktino prieš kelias dienas dienraštyje *Kauno diena* pasirodęs parlamentarės rašinys, kuriame ji apkaltino šios komisijos pirmininką.

Lietuvių grįžimo į tėvynę informacijos centras

John D. Negroponte, dešinėje, po priesaikos sąžiningai vadovauti JAV Informacijos ir žvalgybos departamentui. Viduryje – prez. G. Bush, o kairėje gen Michael V. Hayden, naujojo direktoriaus pavaduotojas.

AP

TRIMS KOMISIJOMS VIENAS VADOVAS

Ar Lietuvos ūkio ministras ir kartu Darbo partijos vadas, milijonierius Viktoras Uspaskichas protegavo Maskvoje jo šeimai priklausančią bendrovę “Krekenavos agrofirma”? Atsakymo į šį klausimą ieškos net trys Seimo komisijos, rašo Lenkijos dienraštis *Rzeczpospolita*.

Opozicija paskelbė Maskvos vyriausybės atstovo Baltijos šalyse Aleksandr Mizgar raštą apie jo vizitą Lietuvoje. Jame teigiama, kad Lietuvos ūkio ministras pasiūlė Maskvos valdžiai dalį “Krekenavos agrofirmos” akcijų. Bendrovė gautų iš Rusijos pašarų gyvuliams ir eksportuotų į Maskvą gatavus mėsos produktus. Anksčiau panašų projektą bandė realizuoti kita Lietuvos firma, pažymi Lenkijos laikraščio korespondentas Vilniuje Robert Mickiewicz.

V. Uspaskichas viską kategoriškai neigia. Kaip ir A. Mizgar, kuris, tiesa, pripažino balandžio 26 d. susitikęs su V. Uspaskichu ir lankęsis jo bendrovėje. Bet jis nenori atsakyti į klausimą, ar vyko į “Krekenavos agrofirmą” jau po susitikimo su ūkio ministru.

Kaip rašo *Rzeczpospolita*, 18 metų Lietuvoje gyvenantis rusas V. Uspaskichas, kuris susikrovė turtus prekiaudamas Rusijos dujomis, vadovauja didžiausiai valdančiosios koalicijos gruputei. Jo populistinė Darbo partija pernai laimėjo parlamento rinkimus. Vienas svarbiausių šios partijos šūkių tuomet buvo kova su korupcija ir nepotizmu.

Viena iš Seimo komisijų turi ištirti, kaip SAPARD lėšos buvo skirstomos su V. Uspaskichu susijusioms bendro-

vėms.

Ministras jau pareiškė, jog jeigu kaltinimai nebus paneigti, tai jis pasitrauks iš posto ir atsisakys deputato mandato. Neaišku, ar tai reikštų ir vyriausybės žlugimą bei dar vieną politinę krizę Lietuvoje, pažymi R. Mickiewicz.

“Daug kas priklausys nuo to, kaip elgsis Darbo partija savo vado atsistatydinimo atveju. Taip pat neaišku, ar koalicija akylai gins ministrą”, - pareiškė Lenkijos dienraščiui opozicinės Konservatorių partijos pirm. Andrius Kubilius.

Tuo tarpu socialliberalas Vaclovas Karbauskis, vadovaujantis visoms trimis komisijoms, Lenkijos laikraščiui sakė, kad dar anksti spekuliuoti šia tema. “Pirmiausia turime viską ištirti”, - pabrėžė jis.

LGITIC

RUSIJA ATMETA KALTINIMUS DĖL ŽMOGAUS TEISIŲ PAŽEIDIMŲ

Maskva, gegužės 16 d. (ELTA). Rusijos užsienio reikalų ministras Sergej Lavrov, reagudamas į Vašingtono ir kai kurių Rytų Europos valstybių pastabas, pareiškė, kad Maskva pripažįsta europietiškas vertybes ir žmogaus teises. Europos Tarybos viršūnių susitikime Varšuvoje ministras sakė, kad piliečius apsaugoti gali tik stipri valstybė, o gyventojai daugiausia skundžiasi vien dėl ekonominių sunkumų. "Rusija visuomet buvo ir išliks viena iš didžiųjų Europos valstybių. Šiandien niekas neturi abejoti dėl Rusijos atsidavimo demokratijai ir europietiškosioms vertybėms. Tik stipri ir atsakinga šalis su išplėtotą pilietine visuomene gali tinkamai apsaugoti žmogaus teises. Kai rusai mąsto apie jų teisių ribojimą, jie pirmiausia galvoja apie žemą pragyvenimo lygį, nevienodą ap-

rūpinimą sveikatos apsauga ir nepakankamą socialinę apsaugą", - teigė ministras.

Vašingtonas neseniai išreiškė nerimą, kad Kremlius ima nebepaisyti demokratinių vertybių, varžo spaudos laisvę ir žmogaus teises. Rytų Europa nerimauja, kad pablogėję santykiai su Rusija atspindi Maskvos reakciją į jos įtakos sferos sumažėjimą.

Pernai Kremlių ypač supykėdė Lenkijos vaidmuo Ukrainos prezidento rinkimų metu, ką Rusija pavadino kišimusi į šalies vidaus reikalus. Tuo tarpu Lenkijos prezidentas Aleksandr Kwasniewski sakė, kad Ukrainos ir kitų sovietinių respublikų, atsikračiusių autoritarinių vadovų, pavyzdys visiems suteikia vilties ir drąsos. "Dramatiški Gruzijos, Ukrainos ir Kirgizijos pavyzdžiai primena mūsų puoselėjamų vertybių galią, - teigė

jis. Turėtume padėti visiems, kovojantiems su totalitarizmo liekanomis mūsų žemyne".

Maskvos ir Europos Sąjungos santykius kiek temdo ir nesutarimai dėl politikos Baltarusijos atžvilgiu, kurią Vašingtonas neseniai pavadino "paskutine Europos diktatūra". Kelių Rytų Europos valstybių vadovai išreiškė paramą Jungtinių Valstijų raginimams padėti įvykdyti pasikeitimus šioje valstybėje. "Šiame forume trūksta vienos Europos šalies, kurios piliečiams artimos šios organizacijos vertybės, bet iš kurių atimta galimybė jas taikyti praktikoje. Lietuvos kaimynė lieka "pilka dėmė" Europos demokratijų žemėlapyje. Režimas, vadovaujamas Aleksandr Lukašenko, ir toliau izoliuoja save nuo laisvos Europos šeimos ir demokratijos vertybių", - pažymėjo Lietuvos prez. V. Adamkus.

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS

DIRVA

TEL. (216) 531-8150

FAX. (216) 531-8428

E-mail: dirva@ix.netcom.com

P.O. BOX 19010 CLEVELAND, OHIO 44119-0010
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: EDITORIAL BOARD

DIRVA (UPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0010

Periodicals postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. Published weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. - Subscription per year - \$55.00, first class - \$78. Single copy - \$1.00. Air mail overseas - \$130.00.

Prenumerata metams - \$55.00, pusei metų - \$40.00, pirma klase - \$78. Oro paštu į užsienį metams - \$130.00. Atskiro numerio kaina - \$1.00. Straipsniai, pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu ne visada išreiškia redakcijos nuomonę. Nespausdinti straipsniai grąžinami, tik autoriui prašant. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Nepasirašytų rašinių nespausdiname.

HELSINKIO AKTO PRASMĖ

Rusijos Užsienio reikalų ministerija toliau klastoja istoriją, tvirtindama, jog Vakarai, esą, 1975 metų Helsinkio konferencijos aktu ne tik pripažino tuometinės Sovietų Sąjungos teritoriją, bet ir tai, kad Baltijos šalys buvo jos dalis. Tai prieštarauja istorinei tiesai ir tarptautinio teisingumo supratimui.

Ministerija “mažiausia keistais” pavadino tvirtinimus, kad “Vakarų šalys, pirmiausia Jungtinės Amerikos Valstijos, niekada nelaikė Baltijos respublikų Sovietų Sąjungos dalimi. Šis teigimas pastarosiomis savaitėmis reiškiamas tarp raginimų perrašyti Antrojo pasaulinio karo istoriją. Jų manymu, be Jaltos ir Potsdamo konferencijų dar yra ir tai, jog “1975 metų rugpjūčio 1 d. Europos šalių, JAV ir Kanados vadovai Helsinkyje pasirašė baigiamąjį aktą, davusį pradžią Europoje įtampos mažinimui ir tam, kas šiandien vadinama bendra Europos įvykių eiga”. Svarbiausias to dokumento straipsnis buvęs “valstybių teritorinio vientisumo ir sienų neliečiamumo principo pripažinimas”.

Lietuvos Istorijos instituto XX amžiaus istorijos skyriaus vedėjas, politologas Česlovas Laurinavičius teigia, jog Rusijos pareigūnai neturi pagrindo remdamiesi šiuo dokumentu pateisinti Baltijos šalių aneksiją. Teisiškai kalbant, valstybių pripažinimas reiškia pripažinimą de jure. “Helsinkio baigiamasis aktas neturėjo gilios juridinės prasmės, nes nebuvo ratifikuotas, tik deklaruotas. Jis rodė visų valstybių intenciją orientuotis į tam tikrus principus. Juridine prasme griežtai pripažinti esamas sienas nebuvo galima, nes nebuvo sureguliuotas Vokietijos klausimas. Čia, kaip ir Baltijos valstybių atveju, buvo svarbus apsisprendimas”. Anot jo, kiekviena tauta turi teisę laisvai ir nesuvaržytai pasirinkti savo raidos kelią. “Kol Rusija sako, kad 1940 metais lietuvių tauta apsisprendė laisvai prisijungti prie SSRS, tol rusai yra necivilizuota tauta, o kažkoks nesusipratimas”, - sako istorikas. Jis primena, kad prieš Helsinkio konferencijos baigiamąjį aktą tuometinio JAV prezidento Henry Ford vyriausybė paskelbė, kad **šis dokumentas neliečia Baltijos valstybių klausimo**.

Valstybių teritorijų ir sienų neliečiamumo principas, apie kurį kalbama Helsinkio konferencijos akte, lietė ne tik SSRS, bet ir Baltijos valstybes. Nors jos ir neturėjo valstybingumo, kai buvo pavergtos, bet turėjo savo ribas, buvo tarptautinės teisės subjektai, priešingai kitoms Sovietų Sąjungos respublikoms. “Rusų teiginiai prieštarauja realijoms, istorinei tiesai ir yra niekiniai”, - aptarė istorikas.

Europos saugumo ir bendradarbiavimo konferencija buvo įsteigta 1972 m. Jos baigiamasis aktas, suteikęs dideles galimybes veikti SSRS disidentams, Helsinkyje buvo pasirašytas 1975 m. rugpjūčio 1 d. Jį pasirašė 35 valstybių – JAV, Kandos ir visų Europos šalių, išskyrus Albaniją – atstovai. Konferencijoje stebėtojų teisėmis dalyvavo ir tuometinis VLIK’o pirm. dr. Kazys Bobelis. Daugybė žmogaus teisių pažeidimo faktų rodo, kad Sovietų Sąjunga ignoravo Helsinkio baigiamojo akto humanitarinius straipsnius. Rusijos URM “pamiršo” perskaityti visą 1975 metų Helsinkio Baigiamąjį aktą ir dabartinė Rusijos Vyriausybė, kaip ir anuomet, nesilaiko 1991 metų sutarties su Lietuvos Respublika.

S. Tūbėnas

JAV PAREIGŪNAI LIETUVOS IŠDUODAMUS PASUS SU BIOMETRINE INFORMACIJA VADINA ĮSPŪDINGAIS

Jungtinių Valstijų pareigūnai Lietuvos išduodamus pasus su biometrine informacija vadina įspūdinga pažanga, tačiau primena, kad dažni šios valstybės įstatymų pažeidimai kol kas neleidžia panaikinti vizų režimo mūsų šalies piliečiams.

Tris dienas Vašingtone viešėjusi Lietuvos užsienio reikalų ministerijos (URM) pareigūnų delegacija pristatė amerikiečių kolegoms, kaip mūsų šalyje vykdomas JAV Vizų atsisakymo programos “kelio gairių” planas.

Diplomatai supažindino JAV pareigūnus su pradėtais išdavinėti diplomatiniais pasais, kuriuose integruota skaitmeninė laikmena, sauganti asmens biometrinius duomenis. Vašingtone taip pat pristatyta Lietuvos konsulinėse tarnybose diegiama kompiuterizuota konsulinių procedūrų valdymo sistema, kuri leis greičiau ir kokybiškiau teikti konsulines paslaugas Lietuvos ir užsienio piliečiams.

JAV valstybės sekretoriaus padėjėja konsuliniams klausimams Maura Harty Lietuvos pažangą diegiant pasus su biometrine informacija apibūdino kaip įspūdingą, pranešė URM. Pareigūnė palinkėjo sėkmės toliau tęsiant praktinį “kelio gairių” plano įgyvendinimą ir pažadėjo, kad Jungtinės Valstijos rems Lietuvos pastangas įgyvendinti reikalavimus, keliamus valstybėms, norinčioms tapti Vizų

atsisakymo programos narėmis.

Kartu M. Harti atkreipė Lietuvos delegacijos dėmesį į svarbiausias priežastis, dėl kurių Lietuva kol kas negali dalyvauti JAV vizų atsisakymo programoje. Viena iš jų yra per didelis mūsų šalies piliečių, pažeidžiančių kelionės į Jungtines Valstijas trukmės reikalavimus, skaičius.

Diplomatė patarė Lietuvos piliečiams prieš kreipiantis į JAV konsulines tarnybas dėl vizos išdavimo išsamiai susipažinti su įvažiavimo į JAV reikalavimais, kuriuos galima rasti šios šalies ambasadų interneto puslapiuose.

Vizų atsisakymo programos “kelio gairių” planą pasiūlė JAV prezidentas George W. Bush per vizitą Slovakijoje vasario 24 dieną. Šios programos gairės pristatytos Lietuvai ir dar šešioms naujosioms Europos Sąjungos (ES) narėms. Šis planas numato konkrečius veiksmus, kurių turi imtis JAV ir Rytų bei Vidurio Europos šalys, kad joms būtų panaikintas vizų režimas.

Lietuvai teks pasiekti, kad sumažėtų jų piliečių, pažeidžiančių dabartinį vizų režimą, t. y. negrįžtančių namo pasibaigus jų turistinės vizos į JAV galiojimo laikui. JAV ambasados paskaičiavimu, maždaug 40 proc. pastaraisiais metais turistinę vizą gavusių Lietuvos piliečių negrįžo numatytu laiku. Norint šaliai taikyti Vizų atsisakymo programą, šis skai-

čius turi būti dvidešimt kartų mažesnis.

JAV vizos turi būti išduodamos ne mažiau kaip 97 proc. besikreipiančių atitinkamos valstybės piliečių. Lietuvoje JAV vizas gauna maždaug 70 proc. besikreipiančiųjų.

Be to, prie Vizų atsisakymo programos norinti prisijungti šalis turi būti ekonomiškai ir politiškai pastovi bei saugi, o teisėtvarkos institucijos - geranoriškai bendradarbiauti su JAV ir tarptautinėmis organizacijomis.

Vieną programos reikavimą - panaikinti vizų režimą JAV piliečiams - Lietuva įgyvendina jau nuo 1994 metų.

Gegužės pradžioje buvo įdiegta dar viena būtina naujovė - skaitmeniniu būdu nuskaityti pasai su biometriniais duomenimis. Mūsų šalis kartu su Belgija tokius asmens dokumentus pradėjo išduoti pirmosios pasaulyje. Kol kas pasus su biometrine informacija - į skaitmeninę laikmeną įrašyta nuotrauka - Lietuvoje gauna tik diplomatai. Kitų metų antroje pusėje juos planuojama išduoti ir gyventojams.

Dar šiais metais planuojamas atsakingų JAV pareigūnų vizitas į Lietuvą, per kurį bus iš naujo įvertinta dabartinė padėtis Lietuvoje ir sąlygos, lemiančios tolesnius Jungtinių Valstijų administracijos veiksmus. Pagal specialią Vizų atsisakymo programą šiuo metu be vizų į JAV gali keliauti 27 valstybių piliečiai. **LGITIC**

C.RICE RAGINA UZBEKISTANĄ PRADĖTI REFORMAS

JAV Valstybės sekretorė Condoleezza Rice paragino Uzbekistaną pradėti vykdyti politikos reformas po praėjusios savaitės kruvinų įvykių. C.Rice komentarai dėl padėties valstybėje, kuri yra JAV sąjungininkė "kare su terorizmu", yra vieni griežčiausių.

"Mes raginame prezidento Islam Karimov vyriausybę vykdyti reformas, kad sistema būtų atviresnė, suteikti visiems žmonėms galimybę dalyvauti politiniame gyvenime", - sakė C.Rice, kalbėdamasi su reporteriais pakeliui namo iš Irako. Pasak C.Rice, Uzbekistano, kuriam Karimovas vadovauja nuo SSRS subyrėjimo 1991 metais, politinė sistema "pernelyg uždara".

Ji sakė, kad praėjusią savaitę vykusių įvykių detalės kol kas neaiškios, bet dabar pagrindinis tikslas - užkirsti kelią tolesniam smurtui ir padėti pabėgėliams. Neramumai Andijane, kur vyko 23 verslininkų - islamo teologo Akram Juldašev šalininkų -

teismo procesas, prasidėjo praėjusio penktadienio naktį.

Ginkluoti žmonės išlaisvino teisiamuosius iš kalėjimo, po to užėmė administracijos pastatą ir paėmė įkaitais mažiausiai 10 milicininkų. Uzbekistano valdžia šturmavo Andijano srities administracijos pastatą, kad išstumtų iš jo ginkluotus žmones. Valdžia praneša apie dešimt žuvusiųjų ir šimtus sužeistųjų, o žinia-sklaidos priemonės, remdamosi mačiusiaisiais, teigia, kad žuvusiųjų yra mažiausiai keli šimtai.

Uzbekistanas yra strategiškai svarbus Vašingtono sąjungininkas nuo tada, kai JAV 2001 metais įsiveržė į Afganistaną. Šiuo metu Uzbekistano teritorijoje yra JAV karinių oro pajėgų bazė.

Dėl smurto protrūkio prezidentas I.Karimov apkaltino sukilėlius, kurie priklauso islamo ekstremistų organizacijai "Hizb ut Tahrir". Pati organizacija neigia, kad yra susijusi su šiais įvykiais. **ELTA**

NOBELIO PREMIJŲ LAUREATAI JORDANIJOJE

Nobelio premijų laureatai iš viso pasaulio susirinko istoriniame Jordanijos Petros mieste, turėdami didį tikslą - surasti pasaulį kamuojančių problemų sprendimą. Garsiaame iškiliausių mąstytojų susitikime, kuris, pasak jo globėjo karaliaus Abdullah II, skirtas konfliktų ir skurdo alinamos planetos naujo gyvenimo pradžios paieškai, galima sutikti Holivudo aktorių Richard Gere ir Nobelio taikos premijos laureatą Dalai Lamą. "Pasaulis yra kritinėje kryžkelėje, - susitikimo atidarymo kalboje sakė Jordanijos monarchas. - Procesas prasideda čia - procesas, kurį formuosite jūs visi ir kuris jūsų pastangomis padės formuoti pasaulį".

Ypatingai pabrėždamas konfliktą Artimuosiuose Rytuose, Abdullah II sakė, kad pasauliui reikia "naujos pradžios", kad būtų galima sukurti daugiau laisvės ir galimybių, puoselėti taiką ir plėsti pasaulinį bendradarbiavimą, ypač didelį dėmesį skiriant jaunimui. **Delfi**

NATO generalinis sekretorius Jaap de Hoop Scheffer, kairėje, Lietuvos Seime su pirmininku Artūru Paulausku, min. pirm. Algirdu Brazausku ir Lietuvos prezidentu Valdu Adamkumi. *Lino Žilytės nuotr.*

BALTIJOS ŠALIŲ PREMJERŲ BENDRA POZICIJA

Ryga, gegužės 20 d. (ELTA). Baltijos šalių premjerai sutarė laikytis bendros pozicijos dėl Europos Sąjungos teikiamos paramos. Laikytis bendros pozicijos derybose dėl ES paramos 2007-2013 metams sutarta penktadienį Rygoje vykusiame Lietuvos premjero Algirdo Brazausko, Latvijos ministro pirmininko Aigaro Kalvičio ir Estijos premjero Andruso Ansipo susitikime, pranešė Vyriausybės spaudos tarnyba.

Susitikime premjerai pritarė bendroms pozicijoms, dėl kurių su kitomis ES narėmis jau kurį laiką bendrai derasi trys Baltijos šalių finansų ministrai.

Lietuvos gaunama ES biudžeto išmokų dalis priklauso

nuo visų 10 ES naujokių bendrojo vidaus produkto (BVP) augimo vidurkio, o šis vidurkis siekia apie 4 proc. per metus. Trijų Baltijos šalių, kurių augimas gerokai spartesnis nei kitų naujokių, finansų ministrai pateikė bendrą pasiūlymą šiuo klausimu. Jie derasi, kad šių šalių gaunama parama priklausytų nuo kiekvienos šalies ekonomikos augimo arba nuo Baltijos šalių augimo vidurkio.

Ministrai pirmininkai taip pat pritarė Sanglaudos politikos svarbai. Baltijos šalys siekia, kad ES skirstant finansavimą būtų skiriamas kuo didesnis dėmesys naujų, skurdėnų šalių gyvenimo lygio gerinimui iki senųjų ES narių lygio.

A. Brazauskas, bendrau-

damas su A. Kalvičiu, akcentavo energetikos klausimus. Abiejų šalių premjerai aptarė idėją rengti bendrą programą energetikos klausimais. "Baltijos šalims integruojantis į Vakarus transporto ir energetikos infrastruktūros projektai turi būti mūsų strateginiai tikslai", - sakė A. Brazauskas.

Premjerai sutarė, kad rinkos liberalizavimas sudarytų palankesnes sąlygas bendros Baltijos elektros rinkos sukūrimui.

Kol kas deramasi dėl bendrų sumų, kokio dydžio būtų ES biudžetas 2007-2013 metais. Birželio 16-17 dienomis Briuselyje susitiks visų ES narių premjerai, kurie turėtų priimti galutinį finansinės perspektyvos variantą.

EUROPA NEGALI BŪTI BE UKRAINOS

Vilnius, gegužės 15 d. (ELTA). Ukrainiečiai yra Europos tauta, būtent Ukrainoje plaka Europos širdis, todėl Europa be Ukrainos niekuomet nebus pilna. Tai po susitikimo su prezidentu Valdu Adamkumi pabrėžė į Lietuvą trumpam pirmą kartą atvykęs Ukrainos prezidentas Viktor Juščenka.

"Remiantis Lietuvos patirtimi ir prisimenant buvusią Sovietų Sąjungą, matome, kad buvo bandymų sukurti iškreiptą Europos vaizdą. Aš kalbu ne apie ES ar NATO, o būtent apie Europą. Todėl mes norime savo piliečiams parodyti, kokia yra tikroji Europa. Gal ne visi tai supras iš karto, tačiau esu įsitikinęs, kad ukrainiečiai yra Europos tauta. Mes nesame tauta greta Europos. Europos geografinis centras yra Vakarų Ukrainoje. Būtent ten plaka Europos širdis. Esu įsitikinęs, kad Europa negali gyventi be savo širdies - tai visiškai akivaizdu. Be Ukrainos Europa nebus pilna", - kalbėjo V. Juščenka, pridūręs norįs, kad ukrainiečių tauta įstotų į Europos

Sąjungą būdama vieninga ir stipri.

Pasak V. Juščenka, siekiant ambicingų integracijos tikslų, Ukrainai labiausiai trūksta informacijos ir visokeriopų žinių, todėl šiuo atveju pagalbos ir paramos tikimasi iš jau patyrusių valstybių, taip pat ir Lietuvos.

V. Juščenka ypač dėkojo Lietuvai ir prezidentui V. Adamkui už paramą ir pagalbą sprendžiant politinę krizę Ukrainoje praėjusių metų pabaigoje, kai, V. Juščenka teigimu, šalis buvo atsidūrusi pilietinio karo akivaizdoje.

"Norėčiau pasinaudoti proga ir dar kartą pareikšti nuoširdžią padėką Lietuvos žmonėms savo žmonių vardu už tą pagalbą, kurią Lietuvos prezidentas kartu su kitais savo kolegomis padarė sprenddami krizę Ukrainoje. Tuomet Ukraina buvo beveik priartėjusi prie pilietinio karo ir nedaug trūko, kad visa įvykių eiga taptų nevaldoma, o pasekmės - nenusipėjamos", - sakė V. Juščenka.

Pasak Ukrainos vadovo,

iniciatyvos, kurių tuomet ėmėsi Valdas Adamkus ir Aleksander Kwasniewski padėjo Ukrainai surasti civilizuotus krizės sprendimų būdus.

"Mes labai gerai atsimeiname šias Lietuvos pastangas ir esame dėkingi visai Lietuvos tautai už paramą", - kalbėjo V. Juščenka.

Prezidentas V. Adamkus kartu su Lenkijos prezidentu A. Kwasniewski praėjusių metų pabaigoje kelis kartus vyko į Kijevą dalyvauti tarptautinėse derybose dėl politinės krizės suregulavimo. Krizė Ukrainoje kilo po to, kai per prezidento rinkimus, kurių laimėtoju buvo pripažintas premjeras Viktoras Janukovičius, buvo nustatyta itin daug pažeidimų.

Tik po Aukščiausiojo teismo sprendimo ir įtemptų derybų tarptautiniams tarpininkams pavyko pasiekti, kad Ukrainoje būtų surengtas pakartotinis antrasis rinkimų turas. Gruodžio pabaigoje Ukrainos rinkėjai nusprendė, kad naujuoju šalies prezidentu turėtų tapti Vakarų remiamas opozicijos vadovas V. Juš-

JAV PREZIDENTO PAREIŠKIMAI APIE JALTĄ - PER GRIEŽTI

Prieš savaitę Rygoje JAV prezidentas George W. Bush pareiškė, jog Jungtinės Valstijos yra atsakingos už Europos padalijimą, kuris buvo nulemtas Jaltos susitikime, surengtame Antrojo pasaulinio karo pabaigoje. Sekmadienio ir pirmadienio Jungtinių Valstijų spauda gana kritiškai vertina šiuos prezidento komentarus, o įtakingas dienraštis *Washington Post* mano, kad jo mintys - per daug griežtos.

ELTA primena, kad JAV vadovas Latvijoje pareiškė, jog Vidurio ir Rytų Europos šalių "nelaisvė" sovietų valdymo laikotarpiu buvo "viena iš didžiausių istorinių neteisybių". G. W. Bush tvirtino suprantąs Baltijos šalių skaudžius prisiminimus apie pokario laikotarpį, kai šios pakliuvo sovietų valdžion. Jaltos susitarimas, kurį pasirašė Sovietų Sąjungos vadovas Josif Stalin, Didžiosios Britanijos ministras pirmininkas Winston Churchill ir JAV prezidentas Franklin Roosevelt, padalino pokario Europą, sakė jis.

"Tai - griežti žodžiai, mano nuomone, pernelyg griežti, - rašo *Washington Post* korespondentas, - ir ne dėl to, kad didžiųjų praeities valstybių vadovų nuodėmės automatiškai turi būti atleistos (...). G. W. Bush F. Roosevelt ir V. Churchill apkaltino nuleidus geležinę uždangą".

Laikraščio teigimu, JAV prezidentui ateityje dėl tokių pareiškimų gali tekti gailėtis. "Jaltos ir Molotov-Ribbentrop

pakto palyginimas F. Roosevelt ir V. Churchill stato į vieną gretą kartu su Hitleriu bei Stalinu (...). G. W. Bush neklydo, siekdamas prisiminti Jaltą ir jos pasekmes, tačiau jo teiginys, kad konferencija buvo "bandymas stabilumo vardan aukoti laisvę", atspindi, jog jis nesupranta, ko iš tiesų tikėjosi F. Roosevelt ir V. Churchill", - rašo *Washington Post*.

JAV vadovo Rygoje išsakytos mintys komentuojamos ir JAV dienraštyje *New York Times*. G. W. Bush Jaltos konferenciją viešai kritikavo mažiausiai šešetą kartų, tačiau ši kritika dar niekad nebuvo tokia griežta, pastebi laikraštis. "2001 metų birželį Varšuvoje G. W. Bush sakė, jog "Jalta nepatvirtino natūralaus istorinio padalijimo, o padalijo civilizaciją". 2002 metų lapkritį Lietuvoje jis pareiškė, kad nebebus "jokių Miunchenų, jokių Jaltų", primena *New York Times*.

Dienraštis rašo, jog prezidento administracijos teigimu, kalbos tikslas buvo parodyti, kad valstybės privalo pripažinti praeitį. "Šiuo atveju Baltieji rūmai norėjo parodyti, kad Rusijos prezidentas Vladimir Putin turėtų atsiprašyti už Molotov-Ribbentrop pakta, kuris lėmė Baltijos valstybių okupaciją. Taigi G. W. Bush pareiškimas dėl Amerikos nesėkmės Jaltoje Baltuosiuose rūmuose buvo laikomas pavyzdžiu, kaip turėtų elgtis V. Putin", - mano *New York Times*.

LGITIC

EUROPOS KOMISIJAI RŪPI LĖŠŲ PANAUDOJIMAS LIETUVOJE

EK pareiškė esanti labai susirūpinusi, jei Lietuvos valdžios institucijų atliktas auditas patvirtins padarytus pažeidimus administruojant Europos Sąjungos SAPARD programos lėšas.

Tačiau EK džiugina aki-vaizdžiai spartūs veiksmai, kurių ėmėsi Lietuvos valdžios institucijos susidariusiai padėčiai ištaisyti, įskaitant Lietuvos

čenka.

Vykusiame susitikime Lietuvos ir Ukrainos prezidentai taip pat pažymėjo, jog abiejų šalių santykiai yra puikūs. Pasak V. Juščenka, ateityje svarstoma galimybė atnaujinti Lietuvos ir Ukrainos prezidentų konsultacijas, atkurti bendradarbiavimą Prekybos ir pramonės rūmų lygiu. Prezidentai taip pat sveikino Lietuvos, Lenkijos ir Ukrainos parlamentų aktyvinamą bendradarbiavimą.

V. Juščenka dėkojo Lietuvai už pagalbą Ukrainai sie-

audito institucijų šiuo metu atliekamą tyrimą, pranešė EK atstovybė Lietuvoje.

Gegužę Valstybės kontrolė išreiškė abejonių dėl dviejų Nacionalinės mokėjimo agentūros paremtų projektų. "Krekenavos agrofirma" ir jos antrinė įmonė "Krekenavos mėsa" įtartos išskaidžiusios projektą į dvi dalis ir išvengusios 5 mln. litų paramos ribos vienam projektui.

kiant lengvesnio vizų režimo, taip pat ir sprendžiant Padnestrės konfliktą. Jis sakė tikįs, kad tarptautinei bendruomenei padedant Padnestrės konfliktą pavyks išspręsti jau artimiausiu metu.

Prezidentas V. Adamkus savo ruožtu teigė, jog "pats laikas Ukrainai perimti demokratizacijos vėliavą ir vadovauti nešant ją į Rytų Europą".

Vakare abu prezidentai iš Vilniaus vienu lėktuvu išvyko į Varšuvą, kur dalyvavo gegužės 16 d. Europos Tarybos viršūnių susitikime.

LIETUVOS DIPLOMATAI VAŠINGTONE PRISTATĖ JAV VIZŲ ATSISAKYMO PROGRAMOS “KELIO GAIRIŲ” PLANĄ

Vašingtonas, gegužės 17 d. Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijos konsulinio departamento direktoriaus Vaidoto Verbos vadovaujama delegacija Vašingtone gegužės mėn. 16-17 dienomis susitiko su JAV Kongreso ir administracijos pareigūnais, kuriems pristatė atliktus darbus, įgyvendinant š.m. balandžio 19 d. Lietuvos visuomenei paskelbto JAV vizų atsisakymo programos “kelio gairių” planą.

Lietuvos diplomatai JAV pareigūnus supažindino su Lietuvoje pradėtais išduoti LR diplomatiniais pasais, kurie yra su integratuota skaitmenine laikmena biometriniais duomenims įrašyti ir nauja kompiuterizuota konsulinių procedūrų valdymo sistema. Susitikimuose JAV pareigūnams taip pat pristatytas naujo paso pavyzdys.

Tokius LR diplomatinius pasus užsienio reikalų ministerija pradėjo išdavinėti nuo š.m. gegužės 1 d. Tai yra vienas iš žingsnių įgyvendinant 2004 m. pabaigoje priimtą ES Tarybos reglamentą, įpareigojantį ES šalis pradėti išdavinėti kelionės dokumentus, kuriuose būtų integruoti asmens biometriniai duomenys. Biometrinų duomenų buvimas kelionės dokumentuose yra viena iš saugumo priemonių, kurių taip pat reikalauja ir JAV Kongresas iš tų ES šalių, kurios šiuo metų dalyvauja JAV vizų atsisakymo programoje. Šiuo metu Europos Sąjungoje, be

Lietuvos, pasus su biometriniais duomenimis išdavinėja tik Belgija.

Taip pat JAV pareigūnams buvo pristatyta LR konsulinėse tarnybose diegiama kompiuterizuota konsulinių procedūrų valdymo sistema, leisianti konsulines paslaugas Lieuvos piliečiams teikti greičiau ir kokybiškiau.

JAV Valstybės sekretoriaus padėjėja konsuliniais klausimams ponia Maura Harty pavadino Lietuvos padarytą pažangą įdiegiant pasą su biometriniais duomenimis įspūdinga. Ši aukšto rango valstybės pareigūnė paskatino ir toliau tęsti praktinį “kelio gairių” plano įgyvendinimą ir pažadėjo, kad JAV savo ruožtu rems Lietuvos pastangas, siekiant įgyvendinti reikalavimus, keliamus valstybėms, norintioms tapti JAV Vizų atsisakymo programos narėmis.

Kartu M. Harty atkreipė Lietuvos delagacijos dėmesį į svarbiausias priežastis, dėl kurių Lietuva šiuo metu dar negali būti JAV Vizų atsisakymo programos dalimi. Viena iš tokių priežasčių yra per didelis skaičius Lietuvos piliečių, pažeidžiančių vizito į JAV trukmės reikalavimus. Šis faktas sąlygoja palyginus didelį prašymų išduoti JAV vizą atmetimų kiekį. Be to, JAV diplomatai patarė Lietuvos piliečiams prieš kreipiantis į JAV konsulines tarnybas dėl vizos išdavimo išsamiai susipažinti su įvažiavimo į JAV reikalavi-

NAUJA LIETUVIŲ FONDO VALDYBOS PIRMININKĖ

Lietuvių fondo tarybos posėdyje 2005 m. gegužės 10 d. nauja LF valdybos pirmininke buvo vienbalsiai išrinkta **Sigita Bersėnaitė-Balzekienė**. Kanadoje gimusi, lankė Toronto universiteto gimnaziją ir Londono universitetą (University of Western Ontario), kuriam gavo bakalauro laipsnį su garbės pažymiu anglų literatūros bei filologijos srityse. Universitetą lankydama, aktyviai dalyvavo lietuvių visuomeninėje ir politinėje veikloje, buvo Kanados Lietuvių Jaunimo sąjungos pirmininkė ir Kanados Lietuvių bendruomenės Krašto valdybos narė, dviejų Pasaulio Lietuvių Jaunimo kongresų atstovė bei Baltijos jūroje vykusioje “Pabaltiečių laisvės ir taikos žygio” bei kitų protesto prieš Lie-

mais, kuriuos galima rasti JAV ambasadų internetiniuose tinklapiuose.

“Kelio gairių” planą pasiūlė JAV prezidentas George Bush per vizitą Slovakijoje 2005 metų vasario 24 dieną. Jungtinių Valstijų vyriausybės parengtas planas numato galimybę JAV vizų atsisakymo programą ateityje taikyti naujosiomis Europos Sąjungos narėmis tapusių Vidurio ir Rytų Europos valstybių piliečiams.

Dar šiais metais planuojamas atsakingų JAV pareigūnų vizitas į Lietuvą, kurio metu bus naujai įvertinta dabartinė Lietuvos situacija ir sąlygos, įtakosiančios tolesnius JAV administracijos veiksmus.

LR ambados inf.

Sigita Balzekienė, Lietuvių fondo valdybos pirmininkė.

tuvos okupaciją akcijų organizatorė.

1989 m. Sigita Bersėnaitė iškėlė už čikagiečio Stanley Balzeko III. Imigravusi į Ameriką, dėstė anglų kalbą Morton College, toliau tęsė tapybos bei kompiuterio grafikos studijas Čikagos Meno instituto mokykloje ir dirbo kaip laisvai samdoma rašytoja ir grafikė. Jos pirmasis spausdintas darbas apie motinos kančias per Antrąjį pasaulinį karą pateko į *Chicago Tribune* laikraštį. Nuo 1994 m. rašė apie prekybos medžiagos Procter and Gamble bei kitoms įmonėms ir pelno nesiekiančioms organizacijoms.

Sigita Bersėnaitė-Balzekienė aktyviai dirbo lietuvių bei amerikiečių visuomeninėje veikloje. Paskutiniu metu dalyvavo Pabaltiečių menų parodos, Mindaugo karūnavimo jubiliejaus ir XII-osios Tautinių šokių šventės rengimo komitetuose. Yra Balzeko Lietuvių kultūros muziejaus tarybos

narė. Buvusi Lemonto Mairo-nio lituanistinės mokyklos tėvų komiteto bei Hinsdale Public Library Foundation tarybos narė. Įsteigė dvi organizacijas išsaugoti atvirą žemę ir istorinius pastatus nuo tankios statybos Čikagos vakari-niuose priemiesčiuose.

Lietuvių fondo idealai ir lietuviybės išlaikymo tikslai buvo jaunystėje tėvų įskiepyti. (Tėvas a.a. Juozas Bersėnas aktyviai prisidėjo prie Kanados Lietuvių fondo ugdymo.) Nuo 1999 m. buvusios LF valdybos pirmininkės Rūtos Staniulienės pakviesta į LF valdybą, kelis metus joje dirbo. Per praėjusį LF narių suvažiavimą buvo perrinkta antrajai kadencijai kaip LF Tarybos narė. Jau keli metai dalyvauja LF Pelno skirstymo stipendijų pakomisėje. Yra šių 2005 metų LF dr. Antano Razmos vardo švietimo premijos komisijos pirmininkė.

Kartu su vyru Stanley augina du vaikus: trylikmetę dukrą Ireną ir dešimties metų sūnų Vasarį. Didžiuojasi, kad abu vaikai yra Lietuvių fondo nariai.

Sigita Bersėnaitė-Balzekienė jaučia didelę pareigą išsaugoti Lietuvių fondo gerą vardą, žmonių pasitikėjimą ir kruopščiai sukaupus LF narių įnašus. Ji mato išskirtinę progą atnaujinti LF veiklą su naujų narių įjungimu. **Nauja LF valdybos pirmininkė kviečia visus įsijungti į LF narių gausias gretas, kad LF ir toliau galėtų stipriai remti lietuviybės išlaikymo darbus.**

LF informacija

Dr. Algimantas LIEKIS

MES - LIETUVIAI: KOVOS IR VILČIŲ METAIS

(1988 - 1990 M.)

CI.

[...] Teisėti SSRS interesai Lietuvoje turi būti konkrečiai apibrėžti derybose, ir Lietuvos Respublika į juos rūpestingai atsižvelgs. [...] Mes visada manėme ir manome, kad visos valstybinių santykių problemos turi būti sprendžiamos tik politinėmis priemonėmis, labiausiai branginant taikingumą ir palankumą.”

Toms deryboms tarp Lietuvos Respublikos ir SSRS organizuoti buvo sudaryta komisija, kurios koordinatoriumi paskirtas V.Antanaitis, nariais: A.Brazauskas, E.Bičkauskas, J.Kupliauskienė, N.Medvedevas, J. Olekas.

Ne tik Lietuvoje, bet ir SSRS daug kur vyko mitin-gai, pritariantys Lietuvos

Respublikos Nepriklausomybei.

Kovo 19 d. Lietuvos atstovus - V.Antanaitį ir E.Bičkauską priėmė M.Gorbačiovas. Šie supažindino jį su Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos nutarimais. M.Gorbačiovas pasakė, kad Lietuvos klausimas būsiąs dar svarstomas. Ir tikrai po poros dienų, kovo 21 d., M.Gorbačiovas paskelbė įsaką **“Dėl papildomų priemonių, įgalinančių užtikrinti tarybinių piliečių teises, apsaugoti Tarybų Sąjungos suverenumą Lietuvos SSR teritorijoje”, kuriame reikalavo sustiprinti Lietuvos teritoriją einančios SSRS valstybinės sienos apsaugą, per septynias dienas surinkti visus šaunamuosius**

ginklus (net medžioklinius), uždrausti savanorių formuočių sudarymą ir t.t. Buvo aišku, kad baigiasi “dainuojanti revoliucija”. Ateina tikrųjų išbandymų dienos. Kovo 22 d. Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba kreipėsi į pasaulio tautas, vyriausybes ir visus geros valios žmones: “[...] vis labiau aiškėja, kad prieš Lietuvos Respubliką ir jos piliečius kita valstybė rengiasi pavartoti prievartą.

Šios grėsmės akivaizdoje su viltimi kreipiamės į pasaulio tautas, valstybių vyriausybes, visus geros valios žmones ir prašome savo protestais užkirsti kelią galimam smurto panaudojimui prieš pasaulio valstybių bendrijos narę Lietuvą ir jos taikius piliečius.”

1990 m. kovo 24 d. Vilniuje įvykęs Baltijos Tarybos posėdis paskelbė pareiškimą, kad “[...] visose trijose Baltijos valstybėse įtikinamą pergalę rinkimuose į Aukščiausiąją Tarybą laimėjo kandidatai, pasisakantys už valstybių nepriklausomybės atkūrimą. Tai rodo, kad Estijos, Latvijos ir Lietuvos tautos tvirtai pareiškė savo valią siekti vienintelio tikslo - savo valstybių nepriklausomybės. [...]

Baltijos Taryba ragina Tarybų Sąjungos vyriausybę nutraukti karinius bauginimus ir spaudimą Lietuvos atžvilgiu, taip pat jos piliečių kurstymą nesilaikyti Lietuvos valstybės įstatymų ir pradėti konstruktyvias tarpvalstybinio lygio derybas.

Baltijos Taryba Estijos, Latvijos ir Lietuvos nacionalinių judėjimų vardu kreipiasi į visus visuomeninius judėjimus ir demokratines partijas ragindama visokeriopai remti Baltijos tau-

tų pastangas taikiu parlamentiniu keliu atstatyti visišką valstybinę nepriklausomybę.”

LKP (TSKP) CK Kovo 11-osios Akta laikė dokumentu, kuriuo siekiama sugriauti SSRS, taip pat sunaikinti SSKP ir pirmiausia LKP “ant SSKP platformos”. LKP (SKP) CK organizavo laiškų, **telegramų siuntimą į Maskvą SSKP CK, minėtam SSRS liaudies deputatų suvažiavimui ir kitoms “centrinėms” įstaigoms. Štai keletas rusiškųjų įmonių vadovų, partijos komitetų telegramų SSRS liaudies deputatų trečiajam suvažiavimui: “Vilniaus radijo matavimo technikos mokslo tyrimo instituto kolektyvas griežtai protestuoja prieš tai, kad Lietuvos Aukščiausioji Taryba priėmė įstatymą, pagal kurį nutraukiamas SSRS Konstitucijos galiojimas Respublikos teritorijoje ir atnaujinamas 1938 m. Lietuvos Konstitucijos galiojimas.**

(Bus daugiau)

Lietuvių žiniasklaidos atstovai ir Lietuvių fondo vadovybės nariai, dalyvavę LF spaudos konferencijoje gegužės 11 d.: A. Šmulkštienė, V. Kamantas, S. Balzekienė (naujoji LF valdybos pirm.), dr. A. Razma, Ed. Šulaitis. Stovi T. Šlutas, V. Malinauskienė, V. Kirvelaitis, L. Petroliūnienė, V. Radžius ir A. Vitkauskas.

LIETUVIŲ FONDO SPAUDOS KONFERENCIJA

Pagal Lietuvių fondo tarybos pirmininko Vytauto Kamanto įvestą tvarką, po kiekvieno LF Tarybos narių posėdžio kitą dieną yra šaukiamos lietuvių žiniasklaidos atstovų informacinės sesijos – spaudos konferencijos. Jose yra apibudinami svarbesnieji momentai – kas buvo svarstoma ir nutarta tų posėdžių metu.

Vėliausioji iš tokių konferencijų įvyko gegužės mėn. 11 d. Pasaulio lietuvių centre, Lemonte, kurioje šalia LF vadovybės ir raštinės žmonių dalyvavo būrys laikraščių bei radijo programų atstovų.

Pagrindinį pranešimą, po LF valdybos nario informacijos reikalams Edvardo Šulaičio įžanginio žodžio, padarė Tarybos pirm. V. Kamantas. Jis trumpai pasveikino visus susirinkusius, paminėdamas, kad LF nori palaikyti glaudžius ryšius su žiniasklaida su tikslu pateikti kuo daugiau žinių apie

pačią organizaciją ir jos darbus.

Pirmininkas trumpai nupasakojo, kas buvo diskutuojama išvakarėse įvykusiame Tarybos posėdyje. Iš išdalintos posėdžio darbotvarkės buvo galima matyti, jog jame buvo apžvelgta daug dalykų ir padaryta įvairių nutarimų. Posėdyje duoti įvairių komisijų, o taip pat Tarybos pirmininko pranešimai.

V. Kamantas pažymėjo, jog vienu iš svarbesniųjų posėdžio punktų buvo naujojo LF valdybos pirmininko rinkimai. Jis pareiškė, kad buvęs pirmininkas Arvydas Tamulis iš savo pareigų atsistatydino tuoj po metinio narių suvažiavimo (**gegužės 1 dienos data elektroniniu paštu atsiųsta žinia apie atsistatydinimą**). Šio laiško kopijos buvo išdalintos visiems posėdžio dalyviams. Tame laiške A. Tamulis pažymėjo, jog atsistatydino nuo

balandžio 29 d. Tarybos pirmininkas paminėjo, jog buvęs valdybos pirmininkas toliau lieka tarybos nariu.

Buvo pranešta, jog tarybos posėdyje buvo išrinktas naujas valdybos pirmininkas, geriau pasakius – pirmininkė. V. Kamantas čia pristatė Sigitą Balzekienę, kuri vienbalsiai buvo išrinkta valdybos pirmininke. Pažymėjo, jog ši darbšti LF veikėja jau 2002 m. buvo išrinkta į LF tarybą o pernai į ją buvo perrinkta. Ji taip pat yra buvusi ir valdybos narė. Nėgana to, Sigitą taip pat yra ir LF dr. A. Razmos vardo švietimo premijos komisijos pirmininkė.

Naujoji valdybos pirmininkė savo žodyje pažymėjo, kad ji tęs A. Tamulio pradėtus darbus ir savo dėmesį skirs šios organizacijos veiklai pagerinti. Kalbėdama apie švietimo premiją, ji pabrėžė, jog jai gauti rekomenduojamuosius

LIETUVIŲ FONDO ŠVIETIMO PREMIJA

Lietuvių fondas šiemet skiria 25 tūkst. dolerių vertės dr. Antano Razmos vardo švietimo premiją. Ji bus suteikta asmeniui ar įstaigai Lietuvoje arba užsienyje dirbantiems lietuvių išlaikymui bei pilietiniam, tautiniam ir humanistiniam ugdymui mokyklose ir universitetuose, tobulinant lietuvių valstybinę kalbą ir švietimą.

Yra sudaryta premijai skirti komisija, kuriai vadovauti pakviesta LF tarybos narė – Sigitą Balzekienė (neseniai tapusi ir valdybos pirmininke). Kiti komisijos nariai – Stasė Petersonienė, Daililė Polikaitienė, dr. Algirdas Grigonis, dr. Algirdas Monkevičius, dr. Zigmąs Zinkevičius (trys paskutiniai yra iš Lietuvos).

Premijoms kandidatus reikia siūlyti galimai greičiau (vėliausiai iki šių metų birželio 15 d.). Jie gali gyventi Lie-

tuvoje ar užsienio šalyse. Reikia pažymėti kandidato vardą, pavardę ir mokslo įstaigos ar organizacijos pavadinimą, nurodyti pasireiškimus praėjusių 5 metų laikotarpyje, pažymėti – kuriam tikslui būtų panaudota laimėta premija, o taip pat atsakyti į klausimą – ar pasiekti rezultatai švietimo srityje atlikti valstybinėje institucijoje, pelno nesiekiančioje organizacijoje ar organizacijoje siekiančioje asmeninio pelno. Pažymėtina, kad premijų kandidatai: asmenys arba organizacijos negali siūlyti savęs.

Paraiškas reikia nukreipti šiuo adresu: “Lietuvių fondo dr. Razmos vardo premijos komisija c/o Lietuvių fondas, 14911 127 St., Lemont, IL 60439. Šiuo adresu, o taip pat, telefonu 630-257-1616 galima kreiptis, norint daugiau informacijų.

Ed. Šulaitis

asmenis ar organizacijas reikia siūlyti iki 2005 m. birželio 15 d. (adresas – “Lietuvių fondo dr. Razmos vardo premijos komisija, c/o Lietuvių fondas, 14911 127 St. Lemont, IL 60439). Kandidatai gali būti užsienyje ar Lietuvoje gyvenantieji asmenys ir veikiančios organizacijos.

Taip pat į susirinkusius žiniasklaidos atstovus kalbėjo ir Tarybos garbės pirmininkas dr. Antanas Razma bei Tarybos įstatų komisijos pirm. Vytenis Kirvelaitis. Viena tik aišku, kad dabar galioja senieji įstatatai. Paminėta, jog į šią komisiją pakviestas naujai į Tarybą išrinktas Saulius Kuprys.

Be to buvo pranešta jog pasikeitė Pelno skirstymo komisijos pirmininkas. Vietoje

Kęstučio Ječiaus pirmininkės pareigos atiteko ilgametei tarybos narei (nuo 1979 m.) Dainai Kojelytei. K. Ječius vadovaus Stipendijų pakomisei.

Po pranešimų susilaukta daug klausimų iš žiniasklaidos atstovų tarpo, kuriems suteikta norima informacija. Be to, kai kurie iš spaudos atstovų bandė duoti patarimus LF vadovybei.

Kaip atrodė, ši spaudos konferencija buvo visokeriopai naudinga, nes suteikė nemažai informaciją žiniasklaidos atstovams, kurie daugiau sužinojo apie LF tarybos žmonių veiklą ir planus.

Kita spaudos konferencija, paskutinė prieš vasaros atostogas, bus birželio 22 d. PL centre, Lemonte. *Ed. Šulaitis*

Aleksas Vitkus 60 METŲ PO JALTOS

V.

Churchill pageidaujant, FDR sutiko, dar prieš skrendant į Jaltą, su juo nors trumpam susitikti Maltos saloje.

FDR pradėjo savo ilgą ir varginančią kelionę sausio 22. Iš Vašingtono traukiniu iki Norfolk, VA. Iš ten į laivą Amerikos karo laivyno bazėje Newport News, VA. Jis plaukė kreiseriu “Quincy”, lydimas kreiserio “Springfield” ir flotilės kitų mažesnių karo laivų. Tai turėjo būti 5,000 mylių kelionė. Praplaukė Bermudą, Canary salas, Gibraltarą ir, atsargiais zigzagais, saugodamiesi vokiečių povandeninių laivų, į Jaltą. Kelionėje jis atšventė savo 63-ą gimtadienį. Atrodė taip prastai, kad buvo kalbama, jog jis gali bet kada mirti. Todėl

buvo įsakyta sustiprinti Vašingtone likusio viceprezidento Trumano apsaugą. Vasario 2 į Jaltą keliais lėktuvais atskrido ir Churchill su savo delegacija.

Tik ką atvykę, jie tuojau gavo ironišką Stalino telegramą: “Aš jums sakiau Jaltą, o ne Malta”. Trumpame susitikime abu spėliojo ar atominės bombos Manhattan projektas bus sėkmingas. Atrodė, kad, jei sovietai neprisidės su savo pagalba nugalėti Japoniją, gali prireikti dar dviejų metų ir gal dviejų milijonų amerikiečių karių aukų. Abu dėlto liūdnai prognozavo, kad Jaltoje jiems gali prisieiti sovietams kai kur nusileisti.

Maltoje jie nepadarė jokių

lemtingų sprendimų, tik jų abiejų delegacijų nariai pastebėjo, kad abu “Didieji” buvo išvargę, letargiški, nepasiruošę sunkioms deryboms Jaltoje. Churchill asmeniškai gydytojas, Lord Moran pranašingai net pasakė: Man, kaip gydytojui, prezidentas atrodo labai prastai, ir aš jam duočiau dar tik kelis mėnesius gyventi”. Toks jo pasakymas labai sukrėtė Amerikos užsienio reikalų ministrą Edward R. Stettinius, kuris tik ką buvo pareiškęs, kad FDR atrodė nebloginai. Deja, 1945 m. dar nebuvo gerų medicininių testų kaip nustatyti smegenų arteriosklerozę ir deguonies nepakankamumą, kas paprastai neigiamai paveikia mąstymo procesą. FDR buvo invalidas, prastai atrodė, o Churchill, negavęs savo įprasto popietinio poilsio-miego, irgi buvo ne per daug efektyvus. Nedrąsino delegatų ir ta aplinkybė, kad FDR labai rūpinosi, kad į Jaltą

vykstant nebūtų užmiršta pakrauti pakankamai alkoholio jo mėgiamiems “Martini” kokteiliams. Neatsilikto nuo jo nei Churchill, pasirūpinęs geromis atsargomis savo pamėgtiems cigarams ir konjakui.

Amerikiečių ir anglų delegacijos susidėjo net iš 700 diplomatų, aukštų karininkų, specialistų ir patarėjų, atsikridusių net 25 (!) lėktuvais. Kai kurie net bijojosi, kad sovietams tai gali pasirodyti kaip tikra invazija. Iš Maltos išskridę apie 3 v.r., jie skrido virš Atėnų, virš Juodosios jūros Krymo link. Lėktuvai kilo kas 10 minučių, ir maždaug po šešių valandų skridimo taip pat leidosi 10 minučių tarpais. Kadangi FDR turėjo problemų su kvėpavimu,

jo lėktuvas skrido neaukštai, debesyse, apie 6,000 pėdų aukštyje, todėl kentėjo nuo lėktuvo siūbavimų. Jo lėktuvui nusileidus, FDR, sužinojęs, kad Churchill dar neatskrido, atsakė lipti iš lėktuvo, kuo turbūt įžeidė jų laukiantį Molotov, kuris prie lėktuvo turėjo kantriai laukti, kol atskris Churchill.

Abu didžiulius sutiko sovietų garbės sargyba, buvo sugroti valstybiniai himnai, ir priimtas paradas, kur FDR važiavo automobilyje, o Churchill žingsniavo šalia. Po to sekė ilga kelionė per Krymo pusiasalį, pro Simferopolį, per Krymo kalnus, kur galų gale jie pasiekė kelionės tikslą – Jaltą.

(Bus daugiau)

LIETUVIŲ RADIO PROGRAMA girdima pirmadieniais 9:00-9:30 val. vak. iš WPAT stoties 930 AM banga.

Dėl pranešimų ir skelbimų kreiptis dr. Giedrė Kumpikas, 82-32 Bell Blvd., Hollis Hills, NY 11427. Tel. (718) 776-1687. Fax: (718) 479-8923. E-mail: amberwings@mac.com

ŠV. KAZIMIERO LITUANISTINĖ MOKYKLA

Šv. Kazimiero lituanistinę mokyklą Clevelande yra įsteigusi Lietuvių katalikių moterų sąjunga 1967 metais, kurios pirmininkė tuo metu buvo Ona Jokubaitienė. Per eilę metų šioje mokykloje mokėsi ne tik steigėjų vaikai bei jų vaikaičiai, bet ir naujai atvykusių iš Lietuvos. Mokyklos tikslas buvo ir yra auklėti jaunimą lietuviškoj dvasioj, suteikiant jiems galimybę gerai išmokyti savo tėvų kalbą, pažinti tautos istoriją, pamilti jos papročius, tradicijas ir svetimam krašte likti lietuviais patriotais. Šiuos tikslus lituanistinė mokykla įgyvendina ne vien mokytojų pasišventimu, bet kartu ir didele tėvų parama.

Mokykloje veikia darželis ir aštuonios klasės su pridėdama tėvynės pažinimo klase. Lanko 65 mokiniai. Daugumą mokytojų sudaro mokinių tėveliai, kiti savanoriškai pasiaukoję šiam darbui. Mokyklos vedėja Aida Bublytė- O'Meara. Tėvynės pažinimo klasės mokytoja Laura Rukšėnaitė; Danutė Belzinskienė - specialių projektų ir meno mokytoja; Audronė Majorovienė – dainų mokytoja; darželio mokytoja -Vaiva Bučmytė; pirmos klasės mokytoja – Ina Biliūnienė; antros klasės – Rimas Čepulis; trečios klasės – Virginija Rubinski; ketvirtos klasės – Vilija Nasvytytė-Klimienė; šeštos, septintos ir aštuntos klasės mokytojai: Remigijus Belzinskas –istorijos, Inga Adomavičiūtė –gramatikos, ir Aušrinė Širvinskienė –literatūros.

Mokyklos egzistavimas būtų neįmanomas be tėvėlių paramos. Tėvų komiteto pirm. Marius Juodišius. Komitetas aktyviai dalyvauja mokyklos programų ruošime ir apskritai visoje mokyklos veikloje. Be to, Šv. Kazimiero lituanistinę mokyklą finansiniai ir moraliniai remia Liet. bendruomenės valdyba, Lietuvių fondas ir Švietimo taryba.

Mokykla daug dėmesio skiria tautiniam ugdymui. Mokiniai supažindinami su lietuviškom tradicijom bei papročiais, rengiant įvairias programas. Pvz. šiais metais mokykla at-

šventė Vėlines, mokiniai buvo supažindinti su Užgavėnių papročiais. Gaminome lietuviškus eglutės papuošalus, -šiaudinukus, dažėm margučius, gaminom verbas. Taip pat paminėjome Vasario 16 ir Kovo 11 .

Lietuvos laisvės 15 metų atkūrimo sukakties proga Šv. Kazimiero lituanistinė mokykla Lietuvių kultūrinių darželių teritorijoje š.m. balandžio 16 dieną įkasė savo laiko kapsulę. Tą dieną mokytojai ir mokiniai vyko į Lietuvių darželius trumpam minėjimui. Taip pat atliko kapsulės įkasimo apeigas ir turėjo progos susipažinti su darželių lietuviška aplinka, istoriniais žymių lietuvių biustais–Basanavičiaus ir Maironio bei ten sienoje iškilusiais Gedimino stulpais.

Šį minėjimą pradėjome su himnu ir invokacija. Mokyklos vedėja Aida Bublytė-O'Meara pravedė minėjimo programą. Trumpu žodžiu pasidalino mintimis apie sunkią kovą už Lietuvos laisvę ir džiaugsmą ją atgavus 1990 m. kovo 11d. Darželio, pirmos klasės ir tėvynės pažinimo klasės mokiniai suėmė jaukią aplinką ir lietuvišką nuotaiką 15 trispalvės balionais. Visi buvo labai linksmi nusiėmę: dainavom ir žaidėm ratelius.

Kiekvieną klasę paruošė savo laiko kapsulės įrašus. Tėvynės pažinimo klasę paruošė plakata su simboliniais piešiniais, rodančiais jog esame Amerikos lietuviai. Darželio mokiniai nupiešė Lietuvos vėliavą, Vyty ir Gedimino stulpus. Pirmą klasę sukūrė pasaką: "Mano kelionė į Lietuvą". Kiekvienas mokinyas papasakojo, kaip jam atrodo Lietuva ir ką jis/ji norėtų matyti. Antra klasę paruošė knygele, kurioje kėlė mintis, kodėl mes lankome lituanistinę mokyklą. Trečia klasė keliavo po Clevelandą ir nufotografavo vietas, kuriose yra bet kokio lietuviško elemento. Ketvirtą klasę surinko Clevelande randamą lietuvišką spaudą. Šešta klasė parašė rašinėlius: "Kaip mes padėsime Lietuvai po 10-ties metų". Septinta klasė apibūdino visas lietuviškas or-

Inž. Eugenijus Bartkaus garbingo 80 metų amžiaus sukakties iškilmingame pokilyje Amerikos Lietuvių Tautinės sąjungos atstovai. Sėdi iš k.: Matilda Marcinkienė, ALTS Čikagos skyriaus pirm., Petras Dirda, Irena Dirdienė, ALTS valdybos sekretorė, Petras Buchas, ALTS valdybos pirm., ir Birutė Buchienė. Stovi inž. Eugenijus Bartkus buvęs ilgametis ALTS valdybos pirm. ir dabartinis vicepirm. ir Jonas Variakojis, valdybos vicepirm. Ši šventė įvyko gegužės 15 d. Maxines restorane, Michigan City, IN. Šventę suruošė žmona Danguolė, duktė dr. Viva ir sūnus dr. Darius.

Jūratės Variakojienės nuotr.

CLEVELAND, OH

SKAUČIŲ MERGVAKARIS

Clevelando skautės surengė gražų mergvakarį savo mielai sesei Vaivai Bučmytei. Su įvairiais lietuviškais pa-

pročiais: piršliu, šoku Sadute, ugnim, rūtų vainikėliu, dainom, kanklių muzika, net ir šluota, verksmai ir vaišės. Taip gražiai paruošta sk. Vilijos Klimienės.

G. Kijauskienė

Skautės nupynusios vainikėlį šukuoja plaukus, nes pagal senus papročius turi nukirpti Vaivos kasas.

G. Kijauskienės nuotr.

Keturiasdešimt trečiasis "Dirvos" NOVELĖS KONKURSAS

Organizatorius: Korporacijos Neo-Lithuania vyriausioji valdyba JAV-se

Finansavimas iš A.A. Simo Kašelio palikimo

Tematika: Autoriams suteikiama neribota teisė pasirinkti novelės temą.

Reikalavimai: Konkursui siunčiamos novelės privalo būti parašytos mašinėle ar kompiuteriu su lietuvišku raidynu dvigubais tarpais tarp eilučių ir dviejų su puse centimetrų lauku ir turi būti neilgesnės kaip 20 puslapių. Rašiniai privalo būti pasirašyti slapyvardžiu. Šis slapyvardis užrašomas ant pridėto užklijuoto vokelio, kuriame įdėta autoriaus tikroji pavardė, adresas ir telefono numeris. Atplėšiami tik laimėjusių vokeliai. Nepremijuoti rankraščiai negražinami.

Rašiniai turi būti atsiųsti iki **2005 m. lapkričio 1 d.** (pagal pašto antspaudą).

Rankraščius siųsti adresu:

**"Dirva", Novelės konkursas,
P.O. Box 19010
Cleveland, Ohio 44119-0010
USA**

Informacija: el. paštu: dirva@ix.netcom.com

Premijos: Pirmoji premija – 500 JAV dolerių,
Antroji premija – 300 JAV dolerių

Konkurso rašinių vertinimo komisija sprendžia paprastą balsų daugumą.

Šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos mokiniai su savo mokytojais lietuvių kultūriniuose darželiuose Cleveland, OH.

LIETUVA IR PASAULIS

Seimo pirmininko Artūro Paulausko vadovaujama delegacija lankysis trijose Pietų Kaukazo šalyse - Armėnijoje, Azerbaidžane ir Gruzijoje. Vizito tikslas - aptarti tarpparlamentinį bendradarbiavimą ir pasidalyti euroatlantinės integracijos patirtimi. Seimo valdybos komandiruoti Lietuvos parlamentariai Baku (Azerbaidžanas) viešės birželio 4-6 dienomis, Tbilisyje (Gruzija) birželio 7-8 dienomis ir Jerevane (Armėnija) birželio 9-12 dienomis. Delegacijoje yra Seimo pirmininko pavaduotojas “darbietis” Vydas Gedvilas, Seimo Užsienio reikalų komiteto vicepirmininkas, Tėvynės sąjungos frakcijos narys Audronius Ažubalis, Seimo Ekonomikos komiteto pirmininkas, Seimo Valstiečių ir Naujosios demokratijos frakcijos narys Vytautas Navickas, Seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto pirmininkas, socialliberalas Alvydas Sadeckas. Lietuvos Seime veikia Tarpparlamentinių ryšių su Pietų Kaukazo valstybėmis (Armėnija, Azerbaidžanu, Gruzija) grupė.

Užsienio reikalų ministras Antanas Valionis pasveikino Estijos užsienio reikalų ministrą Urmą Paeta, šiai šaliai ir Rusijai pasirašius sutartis dėl sienos. A. Valionis sveikinimo laiške kolegai pažymėjo, kad šis svarbus įvykis prisidės prie abipusiškai naudingų Europos Sąjungos ir Rusijos santykių plėtros, teigiama Užsienio reikalų ministerijos pranešime. *ELTA* primena, jog U. Paetas ir Rusijos diplomatijos vadovas Sergej Lavrov Maskvoje pasirašė sienos sutartį ir susitarimą dėl teritorinių vandenų Narvos ir Suomų įlankose. Nuo 1999 metų rengtus dokumentus dar turės ratifikuoti abiejų šalių parlamentai. Valsitybinė siena eis administracine riba, skyrusia buvusias sovietines Estijos ir Rusijos respublikas. Padaryti pakeitimai nežymūs, jais siekta atsižvelgti į vietovės ypatumus. Kol kas iš trijų Baltijos respublikų tik Latvija nėra pasirašiusi sienos sutarties su Rusija. Lietuvos ir Rusijos sienos sutartis buvo pasirašyta 1997 metais, tačiau Dūma ją ratifikavo tik 2003 metais. Bendras Rusijos ir Latvijos sienos ilgis - 460 kilometrų, iš jų sausuma eina 138 kilometrai. Rusija yra pareiškusi, kad sienos sutartį su Latvija pasirašys tik tuo atveju, jei Ryga atsisakys bet kokių vienašališkų pretenzijų ir deklaracijų.

Lenkija derina su Lietuva ir Ukraina veiksmus Baltarusijos atžvilgiu, taip pat tariasi klausimais, susijusiais su nepriklausomos radijo stoties, kuri transliuotų laidas šiai šaliai, įkūrimu. Tai Seime pareiškė Lenkijos užsienio reikalų ministro pavaduotojas Andrzej Zalucki. Viceministras pateikė parlamentarams informaciją apie Lenkijos vyriausybės veiksmus, kuriais reaguojama į Baltarusijos valdžios elgesį su tenykšte Lenkų sąjunga. Pasak A. Zalucki, būtina, kad Europos Sąjunga ištrauktų į Baltarusijos bylą ir paremtų ryžtingus veiksmus Aleksandr Lukašenko režimo atžvilgiu. Viceministro nuomone, Lenkija negali sau leisti “iššaldyti” santykių su Baltarusija, kadangi šioje šalyje yra didžiulė lenkų kolonija, o abi šalys turi bendrą sieną. Anot jo, reikia, kad ryšius palaikytų Lenkijos ir Baltarusijos muitinės tarnybos ir žinybos, atsakingos už kovą su terorizmu bei saugumą. A. Zalucki pabrėžė, jog Lenkija stengiasi, kad jos veiksmai Baltarusijos valdžios atžvilgiu neatsilieptų šios šalies žmonėms, kurie “nekalta dėl to, kad turi tokią valdžią”.

Grupė Europos Parlamento deputatų, tarp jų - Lenkijos, Lietuvos ir Latvijos atstovai, parengė rezoliucijos projektą. Šiame dokumente siūloma sukurti radijo stočių, kurios transliuotų laidas Baltarusijai iš kaimyninių šalių, tinklą. Tai per spaudos konferenciją Kelcuose pranešė Lenkijai atstovaujantis EP deputatas Bogdan Klich. Pasak jo, šis dokumentas - savotiškas raginimas Europos Komisijai, kad ji skirtų lėšų paremti radijo stotims Lenkijoje bei Lietuvoje, o vėliau - ir Ukrainoje, kurios transliuotų Baltarusijai laidas, padedančias demokratizuoti šią šalį. B. Klich manymu, Europos Parlamentas šią, jau ketvirtą rezoliuciją Baltarusijos klausimu turėtų baigti nagrinėti per artimiausią plenarinę sesiją, vyksiančią birželio 6-9 dienomis. Pasak parlamentaro, sunku prognozuoti, kaip įvertins dokumentą Europos Komisija, kadangi “ji veikia atsargiai ir nespėja reaguoti į iššūkius, gaunamus iš Ukrainos, Baltarusijos ir Rusijos”.

Viešėdamas Lietuvoje Europos Sąjungos atstovas Afganistane ambasadorius Francesc Vendrell giria mūsų šalies pasiryžimą vadovauti šios valstybės Goro provincijos atkūrimo grupei ir žada paraginti Latviją bei Estiją pasekti šiuo pavyzdžiu. “Esu įsitikinęs, kad Lietuvos pajėgų buvimas, net jei tai nebus didelis kontingentas, gerokai pakeistų atokios Goro provincijos gyvenimą. Jai tiesiog reikia kokių nors užsienio pajėgų, kurios užtikrintų stabilumą ir gyventojų saugumą. Nuostabu, kad Lietuva vadovaus provincijos atkūrimo grupei”, - lankydamasis Seime pažymėjo diplomatas.

Europos Sąjungos vadovaujančių asmenų nuotrauka. Pirmoje eilėje ketvirta iš kairės Danuta Huebner, kuri atsakinga už įvairių sričių politiką, Benita Ferrero-Waldner, išorinių ryšių ir Europos kaimynų reikalų vedėja, Margot Wallstroem, viceprezidentė, antroje eilėje **Dalia Grybauskaitė**, finansinių programų ir biudžeto direktorė, Jose Manuel Barosso, ES prezidentas, Guenter Verheugen, viceprezidentas, Siim Kallas, viceprezidentas administracijai, Viviane Reding, informacinių reikalų vadovė ir kiti.

ES nuotr.

IRANAS IR ES ATNAUJINS DERYBAS

Briuselis, gegužės 16 d. (ELTA). Europos Sąjunga ir Iranas atnaujins derybas dėl islamo valstybės branduolinių ambicijų, pranešė pareigūnai.

Irano užsienio reikalų ministerijos atstovas spaudai Hamidas Reza Assefis nurodė, kad Teheranas apsisprendė dar kartą susitikti su ES didžiojo trejeto - Vokietijos, Didžiosios Britanijos ir Prancūzijos - atstovais. "Tačiau tai bus paskutinė ES suteikta galimybė", - perspėjo jis.

ES savo ruožtu pareiškė, jog tik nuo islamo respublikos priklausys, ar Irano byla bus perduota Jungtinių Tautų Saugumo Tarybai. "Kol Iranas yra nutraukęs urano sodrinimą ir visus su tuo susijusius procesus, tol derybos gali būti tęsiamos", - Vokietijos radijui sakė šalies užsienio reikalų ministras Joschka Fischer.

ES reikalauja, jog Teheranas galutinai nutrauktų visas prieštaras vertinamas urano sodrinimo programas. Derybos trunka jau šešis mėnesius.

Iranas atmata kaltinimus, esą jis slapta siekia pasigaminti branduolinį ginklą.

JAV tvirtina nepritariančios Jungtinių Tautų Saugumo Tarybos nuolatinųjų narių skaičiaus padidinimui, jei keturios pretenduojančios valstybės prašys joms suteikti veto teisę. Aukšti diplomatai ir JT valdybos nariai, kuriuos citavo laikraštis *New York Times*, teigė, kad keturios pretendentes - Brazilija, Indija, Vokietija ir Japonija - yra nepatenkintos tokia JAV pozicija. Nepaisant to, viso pasaulio mastu yra vykdoma bendra keturių pretendenčių agitacinė kampanija. Jei bus jos paskelbtos JT Saugumo Tarybos narėmis, Taryboje bus devynios nuolatinės narės. *ELTA*

LIETUVIAI KOPIA Į SVARBIUS ES POSTUS

Prieš metus Europos Sąjungos nare tapusios Lietuvos piliečiai kopija į aukštus Bendrijos institucijų postus. Lietuvos finansų ministerijos sekretorė Natalija Kazlauskienė laimėjo konkursą Europos Komisijos Regioninės politikos generaliniame direktorate. Čia ji užims vieno iš direktoratų direktoriaus pareigas.

"Direktoratas vertins dabartinę ES regioninę politiką ir rengs gaires ateičiai", - savo būsimą darbovietę apibūdino N.Kazlauskienė.

Nors kontrakto N.Kazlauskienė dar neturi, tačiau mano, kad naują darbą dirbti pradės nuo rudens.

Konkurse, kuriame ji dalyvavo, į direktoriaus vietą pretendavo 89 asmenys iš dešimties naujų ES narių. Tai aukščiausias postas, į kurį Lietuvos piliečiui iki šiol pavyko pačiam įsidarbinti. Buvusią finansų ministrę Dalią Grybauskaitę, kuri dabar yra biudžeto ir finansų komisarė, į Europos Komisiją delegavo Lietuvos valstybė. 48 metų N.Kazlauskienė anksčiau ėjo žemės ūkio viceministrės pareigas. Kaip sakė Lietuvos užsienio reikalų ministerijos Politinio ir institucinio bendradarbiavimo skyriaus vedėjas Neilas Tankevičius, ES institucijose jau dirba apie 350 lietuvių.

LATVIJOS SEIMAS PRITARĖ ES KONSTITUCIJAI

Ryga, gegužės 19 d. (ELTA). Latvijos Seimas po pirmojo svarstymo priėmė įstatymą dėl Europos Sąjungos konstitucijos ratifikavimo ir planuoja ją ratifikuoti per paskutinį svarstymą gegužės 26 dieną - prieš Prancūzijos referendumą šiuo klausimu. Už Bendrijos konstitucijos ratifikavimą balsavo 82 deputatai. Vienas deputatas - nepriklausomas parlamentaras Maris Gulbis - šiam įstatymo projektui nepritarė, o 12 susilaikė. Ratifikavimas užtruko dėl derybų su Briuseliu daugiau kaip 500 klaidų, kurios buvo aptiktos dokumento vertime į latvių kalbą, klausimu.

Vyriausybė įstatymo dėl ES konstitucijos ratifikavimo projektą Seimui perdavė šių metų sausio 24 dieną, tačiau vėliau jį atšaukė, nes buvo nustatyta, kad tekste vis dar yra klaidų. Dar ne visi trūkumai latviškame ES konstitucijos tekste ištaisyti. Pavyko ištaisyti turinio klaidas, bet liko gramatinių ir rašybos klaidų.

ISPANIJA UŽ ES KONSTITUCIJĄ

Madridas, gegužės 19 d. (ELTA). Ispanija baigė Europos Sąjungos Konstitucijos ratifikavimo formalumus ir tapo septintąja bloko valstybe, oficialiai pritarusia šiam dokumentui. Ispanijos aukštieji parlamento rūmai Senatas milžiniška balsų dauguma palaikė Konstituciją. Už balsavo 225 senatoriai, prieš - 6 ir vienas susilaikė. ES Konstitucijai ispanai pritarė vasario 20-ąją vykusiam referendumui. Balandžio 28-ąją ją ratifikavo šalies žemieji parlamento rūmai.

Pirmoji ES Konstituciją ratifikavo Lietuva.

RUMUNIJOS PARLAMENTAS RATIFIKAVO SUTARTĮ

Buchareštas, gegužės 17 d. (ELTA). Rumunijos parlamentas vienbalsiai ratifikavo ES stojimo sutartį. Šalyje referendumas dėl narystės ES nėra numatytas. Rumunija balandžio 25 dieną kartu su kaimynine Bulgarija pasirašė stojimo sutartį su Europos Sąjunga. Ją dar turi ratifikuoti 25 šalių narių parlamentai.

A.A. JONAS PETRONIS

Užgeso šviesusis Los Angeles tautinių namų žibintas. Ilgai ir herojiškai kovojęs su gyvybę naikinančia liga, š.m. gegužės 4-tą vakare amžinai užmigo veik 30 metų ištikimai ir nepailstančiai Tautinių namų pirmininku išbuvęs a.a. Jonas Petronis. Ligos pakirstas iš šių garbingų ir sunkių pareigų pasitraukė š.m. kovo trečią, per metinį dalininkų susirinkimą, kur dėkingi dalininkai ir valdyba vienbalsiai suteikė jam Garbės pirmininko titulą.

Jonas Petronis (Petruškevičius) gimė 1921 m. gruodžio 18-tą dieną Seinų apskrityje, Miklausių kaimo stambaus ūkininko šeimoje. Baigė Aštrios Kirsnos Žemės ūkio mokyklą ir planavo studijuoti veterinariją. Deja, baisioji karo audra išardė jaunuolio planus. Su pabėgėlių banga atsидurė Vokietijoje, po karo prancūzų zonoje, kur lankė Ravensburgo gimnaziją ir drauge su prancūzais dirbo IRO maisto tiekimo skyriuje. Iš savo tėvelio paveldėjęs gerą balsą, visam gyvenimui pamilęs dainą, 1949 m. įstojo į Čiurlionio ansamblį ir tais pačiais metais emigravo į Ameriką, Patterson, NJ, iš ten į Cleveland, OH, iš kur, Kalifornijos saulės ir įsikūrimo galimybių suviliotas, 1952 m. atsirado Los Angeles mieste, kur tuoj gauna patinkantį darbą, įsijungia į lietuvišką veiklą, parapi-

A.a. Jonas Petronis

jos chorą, suorganizuoja vyrų oktetą “Daina”. 1976 m. Californijos Operos ansamblio labai sėkmingai pastatytoje “Čigonų barono” operoje ne tik dainuoja Carnaro rolę, bet yra tos grupės administratorius.

Eilę metų dirbdamas braižytojo darbą, lanko Los Angeles miesto kolegiją, gilindamasis elektronikos inžinerijos srityje. 1960 metais pradeda dirbti kaip inžinerijos projektų – brėžinių revizorius ir iki pensijos dirba toje pačioje srityje.

Jonas Petronis 29 metus išbuvo Los Angeles tautinių namų pirmininku, kiekvienai kadencijai pasibaigus vėl su didžiausiu pritarimu ir padėka

perrenkamas šioms atsakingsoms ir sunkioms pareigoms. O perrenkamas buvo todėl, kad perėmęs varguose ir skolose paskendusius Tautinius namus, jis savo sumanumu, sunkiu darbu ir nesibaigiančia energija labai greitai ne tik kad pastatė juos ant kojų, bet iki šiai dienai visi geros valios Los Angeles lietuviai mato, kad Tautiniai namai jo ir valdybos dėka gražiai laikosi ir puikiai tvarkosi.

Velionis aktyviai priklausė Tautinės S-gos Los Angeles skyriui, savo laiku buvo skyriaus pirmininkas ir Sąjungos valdyboje. Labai rėmė ir rūpinosi skautais ir kitomis lietuvių jaunimo organizacijomis. Rėmė DIRVĄ ir visuomet domėjosi jos gerbūviu.

Jonas Petronis liūdėti paliko jį sunkioje ligoje kaip angelas sargas globojusią žmoną Juliją, judviejų dukrą Dainą, jos vyrą Virgilijų Kasputį, jų dukreles Ninutę ir Julytę Californijoje ir sūnų Dainių bei marčią Nidą Čikagoje, daugybę giminių Lietuvoje, Amerikoje ir plačiame pasaulyje.

Graži, lietuviškai veikli buvo Petronių šeima. Dievas duos – sekančios Petronių genties kartos vertins tuos pačius idealus, kaip kad jų tėvas ir senelis. Daugybė Jono draugų ir vienminčių gedi drauge su Jumis ir linki Jums neprarasti Petroniškos dvasios.

Rūta Sakienė

Los Angeles Lietuvių Tautinių Namų garbės pirmininkui

JONUI PETRONIUI

mirus, gilią užuojautą reiškiamo jo žmonai JULIJAI, dukrai DAINAI, sūnui DAINIUI ir jų šeimoms.

Los Angeles Tautiniai Namai

Tauriam patriotui ir nuoširdžiam dainos draugui

A.† A. JONUI PETRONIUI

mirus, reiškiamo nuoširdžią ir gilią užuojautą žmonai JULIJAI, dukrai DAINAI, sūnui DAINIUI bei jų šeimoms ir dalinamės jų skaudžia netektim.

“Konigshohe” dainos draugai:

- J.E. Čapkevičiai
- V. Barauskienė
- S. Gedgaudienė
- A. Giedraitienė
- J.H. Johansonai
- A.V. Juodvalkiai
- A. Kazėnienė
- M.K. Marcinkevičiai
- A.P. Petraičiai
- A. Raulinaitienė
- A. Stempužienė

VYRESNIEJI SUKŪRĖ, O JAUNESNIEJI BAIGIA PRARASTI

Kaip vyko Britanijos lietuvių visuomeninio turto naikinimas

Kazys Barėnas

XI.

Norinčių juose apsigyventi kandidatų netrūko, bet kambariai dideli ir per brangūs vienam gyventi, o po patyrimo Vokietijos barakuose, kur teko sugrūstiems paklodėmis atsisukti nuo kaimynų, dabar visi ieško kambario sau vienam. Tie namai 1954 m. pabaigoje parduoti, nupirkti 1-2 Ladbroke Gardens. Apie tuos pirmuosius M. Bajorinas jau rašė: “Čia yra DBLS Centras, C. Valdybos būstinė, “B.L.” redakcija ir administracija. Toliau Anglijos PLB, Tautos fondo atstovybė, S-gos centrinis skyrius, Inžinierių S-ga, L. Namų B–vės ir Nidos spaustuvės centras ir Lietuvių klubas. Čia veikia Centrinio skyriaus skaitykla ir biblioteka, čia treniruojasi S-gos tautinių šokių vienetas, yra salė, valgykla ir baras. Čia apsistoja iš provincijos ir užsienio atvykę lietuviai, čia vyksta ne tik vietos lietuvių posėdžiai bei susirinkimai, bet taip pat tarptau-

tinio pobūdžio suvažiavimai, lietuviški ir nelietuviški, kaip PLB pirmininkų suvažiavimas, Baltų Tarybos posėdžiai, Lietuvių namuose suvažiavimus bei posėdžius turėjo ukrainiečiai ir slovakai, tarptautinė inžinierių sąjunga ir kt. Lietuvių namuose vyksta įvairūs minėjimai, parengimai, šokiai savaitgaliais su programa ir be programos”.

Ir be aiškinimų aišku, kad 1-2 Ladbroke Gardens namuose daugiau buvo atliekama darbų, daugiau vykdavo susirinkimų ir visokių suėjimų negu anuose Holland Park. Į juos ilgainiui buvo perkelta spaustuvė. Nuo 1954 m. Nida jau leido knygas. Ir svečių visokiųjų tie namai matė. Net ir Lietuvos prezidentas Algirdas Brazauskas čia susitiko su lietuviais.

1955 m. pradžioje dar nupirka Sodyba už 75 km nuo Londono, kuri turi 23 ha žemės plotą. Ji kainavo 6.300 svarų.

Bet pirka skolon.

Iš nieko pradėta vis stiprėjo spauštuvė. Bet tie pirkimai skolon 1960 m. prispaudė Bendrovę, tam kartui bėdą atstūmė P.B. Varkalos parūpinta 10.000 sv. suma, o paskui nemaža lietuvių ėmė skolinti LNB-vei pinigų, ir nuo tada skolų grėsmė ilgam nebekėlė pavojų.

Kuo reikėjo rūpintis, tai gana dažnais remontais, kasmet vis būdavo šis tas remontuojama, kaip rodo LNB balansai. Štai 1984 m. išrinktas LNB pirmininku K. Tamošiūnas pasamdė architektą apžiūrėti namus ir pasiūlyti kas darytina. Vienas tų pasiūlymų buvo priešgaisrinės apsaugos. Pagrindinis remontas kainuotų 96.000 sv. Tai tektų panaudoti visas atsargas. Žadėta ieškoti pigesnių būdų. O tų metų visuotiniame suvažiavime pirmininku ir projektų direktorium buvęs K. Tamošiūnas jau kalbėjo, kad remontuoti teks trims fazėmis, ir kainuos 94.500 sv. Jei struktūrines dalis teks keisti, tai kaina jau bus 120.000 sv. Tačiau rudenio P. K. Tamošiūnas jau skelbia, kad jis atsistatydinęs. Savo projektus jau skelbia V.Dargis. Pagal jo projektus, jeigu iš savivaldy-

bės bus gauta atnaujinimui 8.000 sv. ir priešgaisrinės apsaugos darbams 20.000 sv., tai Bendrovei iš savo išdo teks išleisti 44.000 sv.

Apie tą laiką savivaldybės istorinių pastatų viršininkas praneša, kad tie Lietuvių namai yra istorinės vertės ir bus įtraukti į saugojamų namų sąrašą.

LNB akcininkų susirinkime 1985 m. balandžio 13 d. pranešama, kad namų remonto darbams išleista 44.149 sv. (Bendrovė išleido 34.113 sv., o kitus davė savivaldybė). Priešgaisrinės apsaugos darbams išleista 17.296 sv. (Bendrovė 7836 sv., savivaldybės 9.460 sv.). Elektros įrengimai kainuos 18.000 sv. (savivaldybė žadėjo paremti).

LNB pirm. K. Tamošiūnas savo pranešime 1992 m. suvažiavimui nurodė, kokie reikšmingi lietuviams Londono namai. Jie yra organizacijų veiklos centras, juose įkurtas Lietuvos informacijos biuras, juose susitinkama su radijo ir spaudos atstovais, čia lankėsi garbingi svečiai: Aukščiausios Tarybos pirm. V. Landsbergis, prez. A. Brazauskas, ministrai, parlamento nariai, visuomenininkai, čia prisiglaudžia ne

vienas iš Lietuvos atvykęs tautietis. Tų namų reikšmė nesumažės, reikės dirbti kultūrinį darbą, stiprės bendradarbiavimas su Lietuva.

Perskaite pasisakymą, kokie reikšmingi tie namai, tuoj pat susiduriame su žinia, kad namų remonto planai buvo paruošti ir sąmatos sudarytos, bet viską patikrino savivaldybės inspektoriai ir nurodė, kad kambariuose reikia pagerinti virimo ir sanitarines sąlygas, įtaisyti gaisro įspėjimo aparatų, be to, turi būti pakeistos vienos valandos ugnies atpara, atnaujinti lauko ir vidaus struktūriniai elementai ir grybo paliesti balkiai, atnaujintas atšokęs ar sutrūkęs tinkas. K. Tamošiūnas spėjo, kad neužteks savų pinigų, bet gal Lietuvos vyriausybė duos pašalpos.

Į tą nekokios padėties aptarinėjimą įsijungė ir S. Kasparas, tuomet buvęs centro valdybos narys. Jis rašė, kad Lietuvių namai dideli, sunku juos aptarnauti, nėra niekada jie turėję kapitalinio remonto, ir vargu ar bus gauta remontams pašalpa, tai, sako, reikia juos parduoti ir pirkti mažesnius.

(Bus daugiau)

RENGINIŲ KALENDORIUS

GEGUŽĖS 30 d. 8:30 v.r. Prisiminimo dienos (Memorial Day) apeigos, Mišios ir pusryčiai. Rengia katalikų karo veteranų 613-asis postas Šv. Jurgio parapijoje.

BIRŽELIO 12 d., sekmadienį, 3:00 val. p.p. **Tragiškojo birželio** (1941) paminėjimas ir ekumeninės pamaldos už žuvusius ir nukankintus lietuvius, latvius ir estus, Dievo Motinos bažnyčioje. *Rengia Clevelando Baltiečių Komitetas.*

BIRŽELIO 19 d. 11:30 Tėvų dienos priešpiečiai Šv. Jurgio parapijos salėje.

RUGPJŪČIO 14 d., sekmadienį 12 val., Lietuvių klubo tradicinis pokylis Amerikos italų vietovėje, 29717 Euclid Ave, Wickliffe, OH. **RUGSĖJO 11 d.** 11:30 v. ryto Šv. Jurgio parapijos gegužinė parapijos sodyboje.

LAPKRIČIO 13 d. nuo 11:30 iki 3:30 v.p.p. Šv. Jurgio parapijos Rudens šventė.

Labai laukiam

NAUJŲ DIRVOS SKAITYTOJŲ

Visi išeivijos lietuviškieji laikraščiai susirūpinę, kad metai iš metų prenumeratorių skaičius mažėja. Vyresnieji pamažu išmiršta, akių ir kitų sunkių ligų kankinami nebegali skaityti, o jaunieji, kad ir labai raginami, nuo lietuviško laikraščio tolsta.

Sunkiau ir sunkiau su naujų, pajėgių bendradarbių telkimu. Sunkiau ir su redaktorinio darbo mokančių suradimu.

Lietuviškieji laikraščiai vien iš prenumeratos mokesčių išsiversti negali. Skelbimų, kurie išlaiko šio krašto angliškuosius laikraščius, tautybių leidiniai mažiau begauna. *Dirvai* tik nuolatinių skaitytojų siunčiamos aukos padeda galą su galu sudurti ir laukti kas bus kitais metais.

Vilties Draugijos valdyba – *Dirvos* leidėjai visas tas bėdas apsvarsčiusi nutarė, nuo dabar iki 2005 m. birželio 7 d. praveisti naujų skaitytojų telkimo vaju.

Nauji skaitytojai, kurie patys užsisakys ar artimieji jiems užsakys, už *Dirvą* metams (JAV ir Kanadoj) moka tik 40.00 dol.

Mieli, ilgamečiai *Dirvos* skaitytojai, rėmėjai ir lietuviškos spaudos mylėtojai, talkinkite mums. Užprenumeruokite *Dirvą* savo artimiesiems ne tik čia, Amerikoje, bet ir Lietuvoje ar kur kitur gyvenantiems oro paštu 115.00 dol.

Jei žinote asmenų, Jūsų kaimynystėje ar ir toliau gyvenančių (JAV ar Kanadoje), kurie *Dirvos* neskaito, atsiųskite jų adresus. Mes jiems pabandysime *Dirvą* kuri laiką siųsti nemokamai, kad jie pilnai su laikraščiu susipažintų ir jį pamėgtų.

Taip, bendromis jėgomis, per ilgesnį laiką, gal sutelksime kelis šimtus naujų *Dirvos* skaitytojų ir tuo žymiai palengvinsime *Dirvos* tolimesnį leidimą. Padėkite mums tą *Dirvos* stiprinimą atlikti be dejavimų ir verkimo, o su geros pagalbos draugiška talka.

Čia, šio pranešimo pabaigoje, spausdiname atkarpą, kurią lengva iškirpti, užpildyti ir mums atsiųsti.

Dirvos leidėjai

Pavardė ir vardas _____

Nr. ir gatvė _____

Miestas _____ Valstybė _____ Zip _____

Tel. numeris _____

Jei siūlote Dirvą siųsti susipažinimui, įrašykite siūlomojo adresą:

Pavardė ir vardas _____

Nr. ir gatvė _____

Miestas _____ Valstybė _____ Zip _____

55-sios ŽAIDYNĖS DETROITE

55-sios Š.Amerikos lietuvių metinės sporto žaidynės jau ne už kalnų. Jos įvyks š.m. birželio 3, 4 ir 5 dienomis, Detroit, MI. Žaidynes vykdo Detroit LSK “Kovas”, vadovaujamas jaunos valdybos, kuri jau nebe pirmą kartą ryžtasi suruošti didesnę sportinę įvykį. Jai vadovauja Paulius Butkūnas, o finansinius reikalus kieta ranka tvarko išdininkas Mykolas Abarius.

Žaidynių vykdytojų pranešimu, nevisai užbaigtos galutinės dalyvių registracijos duomenimis, žaidynėse dalyvauti užsiregistravo 30 krepšinio ir 4 tinklinio komandos. Sąstatas dar gali šiek tiek pasikeisti, nes dar yra galutiniai neapsisprendusių.

Krepšinis vyks 4-se klasėse: vyrų A – 7, vyrų B – 14, moterų – 5 ir vaikų A (1986 m. gimimo ir jaunesnių) – tik 4. Merginų A (1986 m. gim. ir jaun.) varžybos nebus vykdomos dėl dalyvių stokos... Užsiregistravo tik 1 komanda.

Tinklinis bus vykdomas tik mišrioms (Co-Ed) komandoms. Vyrų ir moterų tinklinio varžybų nebus dėl dalyvių stokos...

Krepšinio varžybos prasidės birželio 3 d., penktadienio pavakary, tik vyrų A ir B klasioms. Visų kitų klasių krepšinis vyks tik šeštadienį ir sekmadienį.

JAV-BALTIJOS FONDAS PADĖS LIETUVOS VAIKŲ VASAROS POILSIO PROGRAMOMS

Lietuvos ambasadoriaus Jungtinėse Amerikos Valstijose Vygaudo Ušacko iniciatyva JAV-Baltijos fondas šiemet surinko ir skyrė 50,000 dol. (daugiau nei 135 tūkst. Lt) piniginę paramą nevyriausybinėms organizacijoms, kurios dirba su vaikais vasaros atostogų metu. JAV-Baltijos fondas lėšas skyrė aštuonių Lietuvos rajonų: Anykščių, Akmenės, Molėtų, Zarasų, Utenos, Vilniaus, Marijampolės ir Ukmergės, vaikų vasaros poilsio programoms finansuoti. *LRŠM*

**PARDUODAMI
TAUTINIAI RŪBAI
IR GINTARINIAI
KAROLIAI**
Skambinkit Rasai
(216) 486-0210

Tinklinio varžybos vyks tik šeštadienį.

Vyrų A, vyrų B ir moterų krepšinio varžybos vyks Dievo Apvaizdos lietuvių parapijos salėje ir Beachwood Park & Recreation Center, Southfield, MI, (3 salės).

Vaikinų krepšinis ir mišrių komandų tinklinis vyks Northville Recreation Center, MI.

Žaidynių susipažinimo vakaras, sportininkams ir visuomenei, bus šeštadienio vakare, Dievo Apvaizdos parapijoje.

Informacija: Paulius Butkūnas, tel. 248-576-9356 darbo, 734-464-9171 namų; E-mail: pab21@dcx.com arba: Mykolas Abarius, tel. 248-865-0243; E-mail: mabarius@pagac.com

Daugiau informacijų pateiksime vėliau.

ŠALFASS informacija

DIRVAI AUKOJO

V.Stankus, Lyndhurst, OH .. 150
J.Petronienė, Los Angeles... 100
V.Gruzdis, Clev., OH 30
V.Aukštuolis, Westmont, IL .. 25
B.Flynn, Madeira, OH 25
M.Hudgins, Parma Hts, OH . 10

*Visiems aukotojams
nuoširdžiai dėkojame*

Reiškiamo gilią užuojautą

A † A. VYTAUTO KUTKAUS

artimiesiems, netekusiems savo brangaus Vytauto.

Kartu su Jumis gedime, nes su a.a. Vytauto šviesios asmenybės išėjimu, lietuvių visuomenė neteko vieno iš sąmoningiausių narių, o JAV LB – vieno iš metų tėkmėje veikliausių Krašto valdybos pirminkų.

Ilsėkitės ramybėje, Vytautai.

JAV LB Krašto Valdyba

CLEVELANDO LIETUVIŲ AUKOS LIETUVIŲ REIKALAMS

2005 m. Vasario 16-osios proga aukoko:

\$200 - Č.I. Šatkai, \$150 - J.R. Ardžiai.

\$60 – V.G.V. Bučmiai, dr. V.V. Gruzdziai, F. Klimaitis, A.B. Pautieniai.

\$50 – A. Balaišienė, B. Čyvienė, drs. D.D. Degesiai, A. Luža, dr. V.A. Mauručiai, K.D. Paškoniai, C.K. Plickert (Plikūnas), P.A. Razgaičiai, dr. E.R. Šilgaliai, I. Sušinskienė, D. Trimakas. \$48 – J.S. Kazlauskai.

\$40 – O. Banionienė, A. Giedraitienė, J. Kliorienė, \$35 – S.E. Alšėnai, V. Spirikaitienė, \$30 – Z. Dučmanas, kun. G. Kijauskas, S.J., H.M. Macijauskai, H. Stasas, A. Stempuzienė, \$25 – R.D. Apanavičiai, V. Apanius, P.N. Bieliniai, R. Čiuberkienė, J. Gudėnas, G. Karsokienė, A.D. Kižiai, A.V. Matulionis, E. Nainienė, A. Petrauskis, O. Ralienė, A. Sagienė, V.O. Šilėnai, O. Skardienė, J. Staniškis, E. Stemonavičienė, K.S. Šukiai.

\$20 – M.G. Aukštuoliai, J.L. Biliūnai, E.A. Bliumentaliai, A. Daugirdas, V.J. Janušiai, dr. J. Kavaliūnaitė, G. Kijauskienė, S. Knistautienė, V.P. Maciulevičiai, V. Miškinis, K.B. Narbutaičiai, D.R. Nasvyčiai, J. Narušas, V.G. Plečkaitiai, M. Puškorienė, V.E. Račkauskai, J. Stepienė, V. Taraška, H.R. Tatarūnai, R.A. Zorskai, \$16 – G.N. Juškėnai, \$15 – D. Armonienė, A. Raulinaitienė, V.B. Taraškai, \$12 – R. Augis, \$10 – J. Balbatas, N. Kaminskienė, S. Keženienė, I. Kuprevičienė, I. Laurinaitienė, A.M. Liutkai, V.P. Matulioniai, K. Palubinskas, N. Palubinskienė, E. Steponavičienė, J.R. Totoraičiai, J.B. Vasariai, \$5 – K.I. Civinskai.

Suaukota JAV lietuvių bendruomenei \$1,786.00. Amerikos lietuvių tarybai 765.00. Iš viso gauta \$2,551.00

Dėkojame visiems aukotojams.

LB Apylinkės ir ALT skyriaus valdybos

Klaipėdos lietuvių jaunimo krepšinio komanda, kuri savaitę laiko rungtyniavo Čikagoje, po paskutinių savo varžybų balandžio 29 d.
E. Šulaičio nuotr.

SPORTO ŽINIOS

SCHWABEN" FUTBOLININKAI NUTRAUKĖ ČIKAGOS LIETUVIŲ PERGALIŲ SERIJĄ

Po trijų iš eilės pelnytų pergalių, "Lituanicos" futbolininkai turėjo patirti pirmąjį pralaimėjimo kartėlį pavasario rate. "Schwabens Center" aikštynė Buffalo Grove, IL. mūsiškiai nusileido energingai žaidusiems šeiminkams 1-2, nors pačios rungtynės vyko permainingai ir nė viena nė kita komanda neturėjo didesnio pranašumo.

Susitikimo pradžioje iniciatyvą turėjo lietuviai ir jau 5-je žaidimo minutėje Edvino Trinklūno iš tolimos baudos pelnytu įvarčiu vedė 1-0. Tačiau 30-je minutėje "Lituanicos" gynikas padarė klaidą, ir varovai tuo pasinaudoję pasekme išlygino.

Po pertraukos "Lituanicos" vyrai vėl stipriai bandė atakuoti ir turėjo bent pora "mirtinų" progų. Laimonas Bytautas ir Žilvinas Čenys nesugebėjo jas išnaudoti todėl buvo nubausti. Likus iki rungtynių pabaigos minutėms varžovai iš 7 metrų sugebėjo pelnyti pergalingąjį įvartį, kuris jiems atnešė 3 taškus ir I-ją vietą pirmenybinėje lentelėje.

Šį kartą nesisekė Linui Jakovlevui, kuris anksčiau dažnai pelnydavo įvarčius. Vėl aikštėje nesimatė Viktoro Olšanskio, dar nesugrįžusio iš atosotų Kalifornijoje. O ir kitiems trūko laimės, o kai kuriems gal ir pasiryžimo.

Lietuvių rezervinė ekipa, nors ir sudariusi pilną komandą, šį kartą patyrė katastrofišką pralaimėjimą 10-1 pasekme. Atrodo, kad ne kiekvienas, kuris nori žaisti turi būti įtrauktas į žaidėjų sąrašą, reikia bent minimalių sugebėjimų. O jų, kaip matėsi, ne visi turėjo.

Gera, kad kitus du sekmadienius "Lituanicos" futbolininkai rungtyniaus savo aikštėje – prie PL Centro Lemonte. Čia dublerių komandai, be abejo, bus galima rasti pajėgesnių žaidėjų, o pagrindinei ekipai bus galimybė "sumedžioti" žiūrovų, nes į tolimes aikštes jie nevažiuoja.

Gegužės 15 d. 3 v. p. p. "Lituanicos" vyrai susitiko su

ilgą laiką pirmenybinės lentelės priekyje buvusią "Sockets" ekipą, o gegužės 22 d. namuose jie egzaminuos irgi pajėgią "Lightning" vienuolikę.

Po gegužės 8 d. "Schwabens" pergalės prieš lietuvius ši ekipa atsistojo I-je vietoje (25 tšk. 22-11 įvarčių santykis). Kadangi "Sockets" nerungtyniavo, tai ji su 23 taškais (įvarčių santykis 21-8) liko antroje vietoje, "Lituanica" ir "Polonia" (ji irgi nerungtyniavo) su 20 taškų dalinasi 3-4 vietas.

"Legonia" įveikus "Vikings" 1-0 iškovojo 3 taškus ir dabar susilygino su Vikings taškais (po 8). Ed. Šulaitis

LIETUVOS SPORTININKĖS LAIMĖJIMAS AMERIKOJE

Amerikoje mokslus baigusi ir čia trenerės darbą dirbanti Lietuvos olimpietė, Atėnų olimpiados sidabro medalio laimėtoja Austra Skujytė sporto sirgalius pradžiugino gražia pergale ir pasaulio rekordu moterų dešimtkovėje.

Balandžio mėnesio viduryje Missouri universiteto stadione surengtose daugiakovininkių varžybose, ši 25 metų lietuvaitė tapo pasaulio rekordininke dešimtkovės rungtyje. Ji surinko 8366 taškus ir pralenkė buvusi rekordą 216 taškų skirtumu. Tas rekordas buvo pasiektas pernai prancūzės Mary Kolonvil.

Reikia pasakyti, jog moterų dešimtkovė dar neįtraukta į olimpinių žaidynių ar pasaulio pirmenybių programas, bet Pekino olimpiadoje tikimasi, kad joje jau bus varžomasi.

Pažymėtina, kad Skujytė laimėjo net 8 rungtis iš dešimties, o dviejose iš jų pasiekė savo naujus asmeninius rekordus. Antrąją varžybų dieną lietuvaitė buvo pirma visose penkiose varžybose.

Vilniaus Pedagoginiame universitete du su puse metų kūno kultūrą studijavusi, Austra vėliau persikėlė studijoms į Kansas universitetą, kurį baigė

VIDURIO VAKARŲ SPORTO APYGARDOS SUSIRINKIMAS

ŠALFASS-gos Centro Valdyba nutarė padaryti pastangų atgaivinti / suaktyvinti ŠALFASS-gos Vidurio Vakarsų sporto apygardos sportinę bei administracinę veiklą, VVSA-da apytikriai apima Illinois, Michigan, Ohio, Indiana, Wisconsin ir kitas kaimynines valstijas, kur gyvena šiek tiek lietuvių.

Tuo tikslu, Detroitė vykstančių 55-ųjų ŠALFASS-gos sporto žaidynių proga, yra kviečiamas VVSA-dos sporto klubų atstovų ir sporto darbuotojų trumpas susirinkimas / pasitarimas, kuris įvyks 2005 m. birželio 4 d., šeštadienį, 8:00 val. vak., Dievo Apvaizdos lietuvių parapijos patalpose, 25335 W. Nine Mile Road, Southfield, Michigan. (Detroito priemiestis).

Esant reikalui, prašome kreiptis į Mykolą Abarių, tel. 248-865-0243 arba Paulių Butkuną, tel. 734-464-9171.

VVSA-dos plote yra neblogai veikiančių sporto klubų, tačiau trūksta glaudesnio tarpusavio bendravimo regionine prasme. Bus bandoma atkurti administracinę apygardos vadovybę ir aptarti sportinės veiklos gaires apygardos plotmėje.

ŠALFASS-gos Centro Valdyba

2003 m. gegužės mėnesį baka-lauro laipsniu ir jame liko trenere.

Sporto žinovai dabar galvoja, kad Skujytė yra rimta kandidatė laimėti daugiakovę būsimoje olimpiadoje.

Ed. Šulaitis

Jeigu planuojate pirkti arba parduoti namą, prieš priimdami galutinį sprendimą apsilankykite šiose interneto svetainėse, arba paskambinkit

LINUI MULIOLIUI - 216-387-3204

linas@fixlerrealty.com

www.ClevelandHousingMarket.com
www.LyndhurstOhioHomes.com
www.Euclid-Homes.com
www.Richmond-Heights-Homes.com
www.MayfieldHomes.net
www.Pepper-Pike-Homes.com
www.SouthEuclidHomes.com
www.Beachwood-Ohio-Homes.com
www.FixlerRealty.com

Fixler Realty Group, Inc.
Linas Muliolis - Mob. Tel. - 216-387-3204

P.S. TIRE Inc.

Complete Front End Service

481-5397

New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts, Mufflers, lube oil and Filter
• Buy any 4 tires and receive a P.S. Tire hat!

OPEN

Mon.-Fri.: 8 am to 6 pm

Sat.: 8 am to 4 pm

866 E. 200 th St.

Cleveland, Oh. 44119

Paul Stefanac

JAKUBS AND SON
Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Kenneth Schmidt
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119

36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, Ohio 44095

Telefonas: (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama, teikianti jauką atmosferą liūdesio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

TAUPA
LITHUANIAN CREDIT UNION

SAVI PAS SAVUS
KVIEČIAME VISUS Į TAUPĄ

Telefonas (216) 481-6677; El. paštas TAUPA@AOL.COM
767 EAST 185th Street CLEVELAND, OHIO 44119

DARBO VALANDOS :

Antradienį, trečiadienį ir ketvirtadienį 9:00 v.r. - 4:00 p.p.

Penktadienį 9:00 v.r. - 6:00 p.p.

Šeštadienį 9:00 v.r. - 12:00 p.p.

Sekmadienį 11:00 v.r. - 12:00 p.p.

KIEKVIENA TAUPOMOJI SĄSKAITA IKI \$100,000 YRA APDRAUSTA (NCUA)